

ՓՐԿԵՆՔ Հ.Բ.Ը.ՄԻՈՒԹԻՒՆԸ

SAVE THE A.G.B.U.

**Նիւ Եորք
1994**

**Հրատարակություն Ազատ Մամուլի
Հատոր Ա.**

**A Publication of Free Press
Volume I**

Ս ր տ ք ա ց Ջ ր ո յ ց

Հ.Բ.Ը. Միութեան Անդամներուն Եւ Բարեկամներուն Հետ

Այս գրքոյկը արտայայտութիւնն է Բարեգործականի
նկատմամբ մեր տածած անշահախնդիր սիրոյն եւ գորգորանքին:

1986էն ի վեր կազմակերպութեան տէր-տիրականն է
տիկին Լուիզ Մանուկեան Սիմոն, որ ոչինչ խնայեց զայն պարպելու
իր ոգիէն, զայն շեղելու իր ուղիէն, զայն բաժնելու ձեզմէ եւ հայ
ժողովուրդէն՝ խաբեպատիր նշանախօսքերով եւ առաջադրանք-
ներով, որոնց անամօթ տարածիչները եղան, աւա՜ղ, ազգանուէր
հայոյ համբաւ վայելող «ղեկավարներ»:

Եօթը տարուան լոռիքէնէ մը ետք, սրտցաւ անդամներ
հանրութեան կը ներկայանան պարզելու ողբալի կացութեան
պատճառները, տիկին Սիմոնի մենատիրութեան հետեւանքները,
միակ եւ գերագոյն նպատակ ունենալով Բարեգործականը ՓՐԿԵԼ
իր աշխարհացրի անդամներուն եւ բարեկամներուն միասնական
ճիգերով:

Հաւանական է, որ ներկայ ղեկավարութեան դէմ համընդ-
հանուր դժգոհութեան եւ զայրոյթի արձագանգը հասած ըլլայ
ձեզի: Ամերիկահայութեան ամենէն տարածուն անգլիատառ հայ
շաբաթաթերթը՝ **Տի Արմինէրն Ռիփորթըր Ինթըրնէշնըլ**, որ լոյս
կը տեսնէ Նիւ Եորքի մէջ, Դեկտեմբեր 1992էն Դեկտեմբեր 1993,
տարուան մը ընթացքին, Բարեգործականի մասին հրատարակեց
բազմաթիւ քննական հաղորդումներ, յօդուածներ եւ խմբագ-
րութեան ուղղուած բաց նամակներ: Այս գրքոյկին առաջին մասին
մէջ հրատարակուած են աչդ գրութեանց կարեւորները հայերէնի
թարգմանուած: Երկրորդ մասը կը պարունակէ բնագիրները:

1906էն 1986, **80 տարի, Հ.Բ.Ը.** Միութեան ամբողջ ոյժը
կը նկատուէր իր անդամակցութիւնը. ալլ խօսքով՝ իր մեծագոյն եւ
անփոխարինելի հարստութիւնը իր անդամներն էին, իր

կազմակերպուած մասնաճիւղերն ու շրջանակներն էին: Եօթը տարիէ ի վեր տարբե՜ր սաղմոս կը կարդացուի: Մեր մօտ կան վաւերաթողութեք, որոնք կը վկայեն գիշատիչներու ախորժակին մասին՝ Կեդրոնական Վարչական Ժողովի 21 «անմահներով» սահմանափակելու Բարեգործականի իրաւաստւ անդամակցութիւնը – ինքնընտիր, ինքնանպատակ, ամենազօր, յաւիտենական, բայց միշտ ենթակայ տիկին Լուիզ Սիմոնին կամ անոր ժառանգորդին: Եւ այս ճիւղային ծրագիրը կրնայ իրագործուիլ Ընդհանուր Ժողովով, Կանոնագրի «բարեփոխութեամբ», այսինքն ձե՛ր հաւանութեամբ, ձե՛ր «հանրաքուէով» (գործածած ըլլալու համար տիկին Սիմոնի փոքրատր փաստաբանին ճմոթքած բառը) եթէ շարունակէք Ընդհանուր Ժողովին «մասնակցի» խնամիական-բարեկամական կապերու թելադրութեամբ տրուած փոխանորդագիրներով:

Անշափելի է Բարեգործականի անդամակցութեան քայքայումին կամ տկարացման վնասը հայութեան: Ստուգապէս գիտենք, թէ ներոյժ, ջղուտ, ժողովրդանուէր անդամակցութեամբ եւ ժողովրդավար Բարեգործականէ մը **ըստ արժանւո՛յն** պիտի օգտուէին նորանկախ Հայաստանի եւ մարտնչող Ղարաբաղի արիւնաքամ մեր եղբայրներն ու քոյրերը:

Անցնող չորս տարիներուն անոնց համար Բարեգործականի տուածին մեծ մասը **աղերս չունէր** աղաղակող պահանջներուն հետ, իսկ այսօրուան տուածը **մէկ տասներորդն** է այն օգնութեան, զոր Բարեգործականը պիտի կարենար տալ եթէ տիկին Սիմոնի փիլիսոփայութիւնը չորցուցած չըլլար Բարեգործականը իր ժողովրդական աւիշէն:

Յամի Տեառն 1994 երբ Հայաստան եւ Ղարաբաղ ամէն ատենէ աւելի պէտք ունին Հ.Բ.Ը. Միութեան,

ա. Անոր ամենէն հին, հաւատաւոր, կենսունակ, զոհաբերող եւ կազմակերպուած շրջանակը՝ Միացեալ Նահանգներ, կը ներկայանայ նուազ քան 2000 անդամներով եւ 15 կիսամեռ մասնաճիւղերով: Ասիկա թշուառութեան սրտամկիկ աստիճան մըն է, երբ մանաւանդ գիտենք, որ 1984ին Բարեգործականը Ամերիկայի մէջ ունէր

7320 անդամ՝ 55 գործօն եւ կենսունակ մասնաճիւղերու մէջ, ենթակայ Ամերիկայի Կեդրոնական Յանձնաժողովին, որ կ'ընտրուէր անդամներէն՝ տարեկան պատգամաւորական համաժողովի մը մէջ: Տիկին Սիմոն 1987ին ջնջեց թէ՛ Յանձնաժողովը եւ թէ Համաժողովը:

Այս շրջանակը 1908էն սկսեալ լիաբուն հասած էր հայ ժողովուրդի բոլոր կարօտութեանց՝ հացով, կաթով, ջուրով, դրամով, երդիքով, դեղով, դարմանատունով, վերմակով, գիրքով եւ դպրոցով: Իսկ այսօր տիկին Սիմոն Ամերիկայի մէջ «volunteer» կը փնտռէ մոմի լոյսով...

բ. Խղճալի է Բարեգործականը ընդհանրապէս Գանատայի եւ յատկապէս Թորոնթոյի մէջ, որուն աննման Մասնաճիւղը կազմալուծուած է 1987էն ի վեր, իսկ Ալեք Մանուկեան մշակոյթի պալատը, Սքարպորօ արուարձանին մէջ, լաւագոյնս կը գործածեն... հնդիկներն ու փաքիստանցիները:

1984ին Թորոնթօ ունէր 642 անդամ:

գ. Տակնուկրայ է Լոնտոնի Մասնաճիւղը: Քանի մը ամիս առաջ Մասնաժողովը բողոքելով հրաժարեցաւ: Այսօր 60 անդամ չէ մնացած Մասնաճիւղէ մը, որ 1984ին ունէր 620 անդամ:

Կրնա՞ք ըսել, թէ անդամակցութիւնը փճացնելու տիկին Սիմոնի մեթոտիկ արշաւը յաջողութեան ճամբուն մէջ չէ...

Նորթ Հոլիուուտէն Նիկոսիա եւ Փարիզ բարոյական անկումի վնասներուն հաշիւը չկայ: Առայժմ այսքանով գոհանանք:

Իսկ ի՞նչ կ'ըսէ Բարեգործականի նիւթական վիճակացոյցը:

Վերջին 4-5 տարիներուն ամէն տարի մէկէն երկու միլիոն տոլարի բաց մը կը գոյանայ, որուն հետեւանքով Կեդր. Վարչ. Ժողովը հարկադրաբար ձեռք կը զարնէ հիմնադրամներու պահեստին եւ մայր գումարներուն: Այս բացը կապ չունի Հայաստանի տրուած օգնութեան հետ, որովհետեւ երկրաշարժին առթիւ հանգանակուած գումարները կը գործածուին այդ նպատակաւ:

1992 եւ 1993 տարիներուն տոկոսային սակերը խիստ անկում կրեցին Միացեալ Նահանգներու մէջ, բայց ազգային

հաստատությունները յաջողեցան առնուազն 7-8 առ հարիւր արդիւնք ապահովել իրենց ներդրումներուն վրայ: Ըստ վատահելի աղբիւրներու, Բարեգործականի 70.5 միլիոն տոլարի portfolio-ն 1993ի առաջին կիսամեակին արձանագրած է 141,000 տոլարի կորուստ մը (մայր գումար եւ եկամուտ միասին), երբ Միութիւնը 3 միլիոն տոլար եկամուտի պէտք ունէր իր ծախսերուն հասնելու համար նոյն ժամանակամիջոցին...

Բարոյական եւ նիւթական պատկերը այլեւս մտահոգիչ չէ, այլ վտա՛նգ մը կը մատնէ: Կեդր. Վարչ. Ժողովի պատուախնդիր անդամներ գիտեն իրողութիւնը, կը տառապին, բայց կը լռեն ի սէ՛ր... Այդ «սէրը» պէտք չէ տանի Բարեգործականի կործանումին: Իսկ քանի երկարի տիկին Լուիզ Մանուկեան Սիմոնի նախագահութիւնը, այնքան կը մօտենայ Բարեգործականի անհետացումը:

Եզրակացութիւն:

Ա. Հայաստանի, Ղարաբաղի եւ արտասահմանի հայութեան աւելի՛ եւ աւելի լա՛ւ ծառայելու համար Բարեգործականը պէտք է դարձեալ դառնայ ժողովուրդին եւ ժողովրդավարութեան տիպար կազմակերպութիւնը, ո՛չ թէ մնայ մենաշնորհը միակ անձի մը:

Բ. Պահանջեցէք եւ պարտադրեցէք որ **ամէն տարի Ընդհանուր Ժողով** գումարուի եւ **ամէն տարի** ընտրութիւն կատարուի Կեդր. Վարչ. Ժողովի անդամներու, ինչպէս որ կանոնաւորաբար տեղի կ'ունենային մինչեւ 1986: Փա՛ռք Աստուծոյ համաշխարհային պատե՛րազմի մէջ չենք: Կեդր. Վարչ. Ժողովը որքան յաճախ **անդամակցութեան**, այսինքն ձեզի՛ հետ օրինական եւ պաշտօնական ժողով գումարէ (Ո՛Չ թէ ատենապետներու հետ, որոնցմէ ոմանք նշանակուած են եւ ուրիշներու մասնաճիւղը գոյութիւն չունի) եւ ամբողջական, այժմէ՛ական ու ճիշդ հաշիւ տայ, ա՛յնքան լաւ է Բարեգործականի համար:

Գ. Որեւէ գումար, մեծ կամ պզտիկ, որ կը տրուի ձեր մասնաճիւղին կամ շրջանակին իբրեւ ամաւարկ

դպրոցի, դարմանատան կամ մշակութային գործունեության, ձեր բացարձակ իրաւունքն է, օրէնքով պաշտպանուած, եւ ոչ թէ շնորհի մը այս կամ այն անձէն: Պարտական մի՛ զգաք ոչ ոքի: Հետեւաբար գիտցէք յարգն ու արժէքը ձեր փոխանորդագիրներուն եւ զանոնք գործածեցէք Բարեգործականը **վերականգնելու նպատակով**, այսինքն զանոնք տալով իրապէս վստահելի եւ կարող անձերու, որոնք **կ'ուզեն եւ կրնա՛ն** վերակառուցել Բարեգործականը:

Դ. Տիկին Լուիզ Մանուկեան Սիմոն պէտք է հենանայ Բարեգործականէն: Եթէ ան չհեռանայ իր կամքով, դուք կրնաք հեռացնել: Հեռացուցէ՛ք եւ փրկեցէ՛ք Բարեգործականը:

Բ.

Յունուար 1994

Անհարկի Տեղափոխութեան Մը Առթիւ

Տարիներէ ի վեր Նիւ Ծրգիի Սետըլ Պրոք քաղաքին մէջ իր սեփական կալուածին վրայ կը գործէին Հ.Բ.Ը. Միութեան Կեդր. Վարչ. Ժողովի եւ Ամերիկայի Յանձնա- ժողովի գրասենեակները, շրջան մը այդ վայրը դարձնելով Մեծագոյն Նիւ Եորքի հայ համայնքի մշակութային եւ ընկերային կեանքին կեդրոնը: Իր սրահներով, գրասենեակ- ներով, բեմով եւ յարակից յարմարութիւններով դարձած էր փնտռուած հաւաքավայր մը ամէն հասակի, ամէն հետա- քրքրութեան, ամէն տարիքի համար:

Անցնող աւելի քան հինգ տարիներուն տիկին Լուիզ Սիմոն՝ գործի անցած օրէն, ամէն ջանք թափեց մէկ-մէկ կազմալուծելու քանի մը տասնեակ մասնաժողովներն ու յանձնախումբերը նպատակ ունենալով Բարեգործականը վերածել հաստատութեան մը, ուր անդամները շատ բան չունենային ըսելու կամ հաշիւ պահանջելու Կեդրոնական Վարչական Ժողովէն ու անոր նախագահէն:

Ազգային այս անորոշ օրերուն, երբ իւրաքանչիւր լումայ տրամադրելու ենք նորանկախ մեր հայրենի հանրա- պետութեան եւ արինաքամ Ղարաբաղի մեր ժողովուրդին, Բարեգործականի ղեկավարութիւնը գլխաւորութեամբ իր նախագահ տիկին Լուիզ Սիմոնի անհարկի տեղափոխութիւն մը կը կատարէ Միութեան Կեդրոնական Գրասենեակը Մենհէթըն տանելով, Հ.Բ.Ը. Միութեան վրայ բարդելով տարեկան աւելի քան 360,000 տոլարի մը ծանր բեռը: Այս օրերուն ի՞նչ հարկ մման նիւթական պարտաւորութեան մը տակ դնելու Միութիւնը:

Ու եթէ նոյնիսկ տիկին Լուիզ Սիմոն ինք ուզէ վճարել տարեկան վարձքը նոր գրասենեակին, բարի թող ըլլար նախ մտածելու Ղարաբաղի հայութեան վիճակին ու ան- բաժանելի այդ հողերուն վրայ կոռուող մեր մարտիկներուն

մասին, որոնք իրենց սուղ կեանքով կը պաշտպանեն Մարտակերտը, Շուշին, Լաչինն ու Մարտունին:

Իր հայրը՝ պր. Ալեք Մանուկեան տարիներ ամբողջ գուրգուրացած էր Միութեան գանձին վրայ: Ամենայն խնայողութեամբ, իր անձին օրինակով, ցոյց ուզած էր տալ անդամակցութեան ըլլալ ժուժկալ, չմսխել հաւատքով եւ զոհողութեամբ եղած նուիրատութիւններն ու կտակները՝ Միութեան առաքելութեան հաւատացող անձնագոհ անդամներէն եւ բարերարներէն:

Մենք այսօր իրաւունք չունինք այսպէս մսխելու կէս միլիոն տոլարի հասնող մեծ գումար մը, դառնալով վարձակալ Մենհեթընի մէկ պողոտային վրայ: Կ'ըսեմ կէս միլիոն, որովհետեւ բացի վարձքէն յարակից ծախքեր ալ կան:

Ժամանակը եկած է որ Բարեգործականի դեկավարութիւնը երբեմն-երբեմն լսէ իր անդամակցութեան ձայնը:

Գառնի, Նիւ Ճրզի

Յակոբ Վարդիվառեան

Տի Արմինէն Ռիփորթըր Ինթըրնէշնըլ, Դեկտ. 12, 1992, էջ 5

ՀԲԸՄ-ը Պետք Ունի Մշտական Փրկարար Գործողութեան Մը

Յարգելի խմբագիր,

Հ.Բ.Ը. Միութեան մասին վերջին շրջանին ձեր խուզարկու տեղեկագրութիւնը, խոհուն յօդուածներն ու մեկնութիւնները շատերու աչքը բացին:

Ծնողքէս սորված եմ, որ ՀԲԸՄ-ը ազգային գանձ մըն է եւ չի նմանիր հայ կամ օտար որեւէ բարեսիրական կազմակերպութեան: Այսպիսի համարում անհրաժեշտաբար Միութեան ղեկավարներուն վրայ կը դնէ շատ ծանր պարտականութիւն մը զգոյշ գտնուելու ամէն ինչի մէջ զոր կ'ընեն կամ չեն ըներ անհատապէս կամ հաւաքաբար: Կը հետեւի, բնականաբար, որ հանրային կարծիքի ատեանը (պահ մը մոռնալով օրինական մտահոգութիւններ) խստօրէն պիտի դատէ նուազագոյն շեղումի կամ սխալագործութեան նոյնիսկ երեւոյթը:

Վրդոված ձեր թերթին մէջ գրուածներէն եւ ձեր պնդումները հերքելու բոլոր փափաքով դիմեցի քանի մը բարեկամներու, որոնք մինչեւ վերջերս Բարեգործականը կ'անձնաւորէին: Լսածէս հիւանդացայ: Կը թուի, թէ «Տի Արմինէնը Ռիփորթըր» սառցակոյտին միայն մակերեսին հպած է:

Այս 87-ամեայ պատկառելի հաստատութիւնը ձեռք եւ ընթացք փոխած է շուրջ 6-7 տարի առաջ ի հետեւանք պր. Ալէք Մանուկեանի մտասէւեռումին իր աղջիկը՝ Լուիզ Սիմոնը Բարեգործականի նախագահ կարգելու:

Պր. Մանուկեանի գերագոյն նպատակին տանող ուղին սալարկուած է անհաւատալի զոհերով - Մանուկեանի անձնական բարեկամներ եւ երկարամեայ գործակիցներ. իր կողմէ անհատներու եւ հանրութեան տրուած հանդիսաւոր

խոստումներ, որոնք բեկանում են. ՀԲԸՄ-ի Կանոնագիրն ու աւանդութիւնը, որոնք բրտօրէն բռնաբարւած են. անդամակցութիւնը, որ կոտորակւած է եւ նենգօրէն կողոպտուած իր նշանակալից իրաւունքներէն. Ամերիկայի մէջ Բարեգործականի ամբողջ կազմակերպութիւնը, որ արմատախիլ եղած է. Բարեգործականի գանձը, որ միլիոնաւոր տոլար կը կորսնցնէ ամէն տարի. հայ քաղաքական կուսակցութիւն մը. հայակրթութիւնն ու հայ մշակոյթը: Դժուարութիւն չեմ կրեր եզրակացնելու, որ միակ անձի մը մտասէւեռումին իրական եւ մեծագոյն զոհը հայ ժողովուրդն է:

ՀԲԸՄ-ի խնդիրը կրնայ անհասկնալի թուիլ - պր. Ալեք Մանուկեան, մեծագոյն բարերարը, նախագահը, որուն օրով Բարեգործականը իր Ոսկեդարը կերտեց, Բարեգործականը դնէ՝ աղէտի զառիթափին վրայ: Թերեւս հոգեբաններ եւ ընկերաբաններ կարենան այս երևոյթը բացատրել զաւակ մեծցնելու կամ սիրելու հայկական ըմբռնումով:

Որքան որ կրցայ հասկնալ, առատ մեղադրանքներ բաժին կ'իյնան գրեթէ բոլորին, Բարեգործականի մէջ կամ անկէ դուրս, որ թոյլ տուած են միակ անձի մը մտասէւեռումին ենթարկելու պարկեշտութիւն, պատմութիւն եւ հանրային վարքագիծ: Այս ողբալի կացութիւնը, սակայն, անյոյս չէ: Բարեկամներս միաձայն էին նշելու, թէ Բարեգործականը ստիպողաբար պէտք ունի Մշտական Փրկարար Գործողութեան մը: Որքան շուտ, այնքան լաւ:

Փրբամբս, Նիւ Ճրզի

Լուսի Կարիպեան

Տի Արմինէն Ռիփորթըր Ինթըրնէշնըլ, Օգոստոս 21, 1993, էջ 3

ՀԲԸՄ-ը Ամերիկայի Մէջ Սոսկալի Վիճակ Մը Կը Պարզէ

Յարգելի խմբագիր,

Կ'ուզէի գնահատել Հ.Բ.Ը. Միութեան Կեդրոնական Վարչական Ժողովը, որ շատ լաւ գործ կ'ընէ յօգուտ Հայաստանի: Նոյն ատեն, սակայն, կ'ուզէի վիշտս յայտնել Ամերիկայի մէջ Բարեգործականի վիճակին համար:

Անցնող քանի մը տարիներուն մեր անդամներուն թիւը անկում կրեց. նոյնպէս նուազեցան մասնաճիւղերը: Մասնաճիւղեր անհետացան այնպիսի քաղաքներու մէջ, որ անցեալին համաժողովներ գումարած ենք: Մեր գործունէութիւնն ալ անկումի մէջ է եւ ոչ մէկ ճիգ կը թափուի նոր անդամներ արձանագրելու: Կ'ենթադրեմ նաեւ, որ մեր անդամակցութեան միջին տարիքն ալ կը բարձրանայ հաստատապէս: Մինչեւ վերջին քանի մը տարիները, Ամերիկայի Կեդրոնական Յանձնաժողովը ամէն տարի Համաժողով մը կը գումարէր, որ ամէն տարի կը հիւրընկալուէր տարբեր մասնաճիւղէ մը: Այս համագումարը պատեհութիւն կու տար Ամերիկայի չորս կողմէ պատգամաւորներու իրենց դժուարութեանց, գործունէութեանց եւ կարելոր հարցերուն մասին խօսելու միասին, ընտրութիւն կայացնելու, զիրար ճանչնալու եւ քննելու իրարու շահագրգռող հարցեր: Այս չափազանց կարելոր ժողովը այլեւս չի գումարուիր եւ հետեւաբար Միացեալ Նահանգներու մասնաճիւղերուն համար պատեհութիւն չկայ իրարու հետ միաժամանակ կապակցելու:

Կեդր. Վարչ. Ժողովի եւ Կեդր. Յանձնաժողովի ձուլումէն ի վեր Ամերիկայի Կեդր. Յանձնաժողովը գոյութենէ դադարած է*: Երբ ձուլումը տեղի ունեցաւ, մեր բոլորիս վստահեցուցին, թէ նպատակն էր օրինական պատշաճեցում մը, որ աւելի բնական կարգ մը պիտի ստեղծէր կազմա-

կերպութեան կառուցին մէջ, եւ թէ էական ոչ մէկ փոփոխութիւն պիտի կրէր Կեդր. Յանձնաժողովին աշխատանքը: Այդ խոստումը չյարգուեցաւ: Փոխարէն՝ Կեդր. Յանձնաժողովը իրապէս ներքինիացաւ: Ասիկա մեծ կորուստ մը եղաւ նկատի առնելով Յանձնաժողովին մեծ ծառայութիւնը թէ՛ Հ.Բ.Ը. Միութեան եւ թէ համայնքին: Մենք պէտք է ունենանք աւելի լայն համայնքային գործունէութիւն, անդամարշաւ եւ այնպիսի գործեր եւ յայտագիրներ, որոնք Բարեգործականը կրնան դարձնել մեր համայնքին կենսական մէկ մասը:

Կեդր. Յանձնաժողովը այս երկրին մէջ գրեթէ գոյութիւն առած օրէն ի վեր կը հրատարակէր **Յուշարար** պաշտօնաթերթը, հայերէն եւ անգլերէն լեզուով ամսական հրատարակութիւն մը, որ Բարեգործականի գործունէութեանց լուրերը կը հաղորդէր անդամակցութեան եւ լայն հասարակութեան: Հայերէն հրատարակութիւնը կը շարունակուի, բայց անգլերէնը դադրած է: ՀԲԸՄ-ի այժմու հանդէսին** վերջին թիւը միայն երկու էջ նուիրած է Միութեան Ամեն-րիկայի գործունէութեան: Թիւը գրեթէ ամբողջութեամբ նուիրուած է Հայաստանի***:

Այլեւս դրամ չունինք Բարեգործականի դպրոցները պահելու, մեր դաշտավայրը վտանգի տակ է, բայց դրամ ունինք ՀԲԸՄ-ի երկու կեդրոն**** ունենալու Մեծագոյն Նիւ Եորքի շրջանին մէջ:

Ես չարաշուք կարծիքներ լսած եմ մեր բարեկամներէն եւ անդամներէն, թէ մեր Բարեգործականը դառնալու վրայ է քանի մը հոգիով փոխանակ անդամակցութեան կամքով կառավարուող կազմակերպութիւն մը: Եթէ այս վիճակը չսրբագրուի, մեր կազմակերպութիւնը գործօն ոյժ մը պիտի չըլլայ մեր համայնքին մէջ, բայց պիտի ըլլայ յուսախաբութիւն մը մեզմէ անոնց համար, որ այնքան ծանր աշխատեցան զայն հաստատելու Միացեալ Նահանգներու մէջ:

Հ.Բ.Ը. Միութեան բոլոր անդամները, որոնք ինծի պէս կը զգան, պէտք է գրեն հայ թերթերուն եւ Բարեգործականին եւ յայտնեն իրենց մտահոգութիւնները: Եթէ բաւարար

չափով աղմուկ բարձրանայ, թերեւս Հ.Բ.Ը. Միութեան դեկավարութիւնը վերատեսութեան կ'ենթարկէ իր նախասիրութիւնները:

Հատուրթ, Նիւ Ծրգի

Էտուրրտ (Երուանդ) Մավեան
Նախկին Նախագահ Ամերիկայի
Կեդր. Յանձնաժողովի,
Պատուոյ Անդամ ՀԲԸՄ-ի

Տի Արմինիըն Ռիփորթըր Ինթըրնէշընըլ, Օգոստոս 21, 1993, էջ 3

* Զուլտողները Կեդր. Վարչ. Ժողովն ու Ամերիկայի Կեդր. Յանձնաժողովը չէին, այլ ՀԲԸՄ-ի երկու ընկերակցութիւնները՝ Armenian General Benevolent Union of America, Inc. - Միութեան Ամերիկայի շրջանակի ընկերակցութիւնը - եւ Armenian General Benevolent Union - Միութեան մայր ընկերակցութիւնը, որ կ'ընդգրկէր թէ՛ Ամերիկայի եւ թէ՛ արտասահմանի անդամակցութիւնը: Զոյգ ընկերակցութիւնները կազմուած էին Ամերիկայի Տէլամէր Նահանգի օրինաց համաձայն: Զուլման հռչակուած նպատակն էր յաշս օրէնքին վերջ տալ անհարկի երկութեան: Զոյգ ընկերակցութեանց ձուլման գործողութիւնը ասարտեցաւ Հոկտեմբեր 24, 1981ին:

Պէտք է յիշել, որ Ամերիկայի Կեդր. Յանձնաժողովն ու Միութեան Ամերիկայի անդամակցութիւնը վճռապէս դէմ էին A.G.B.U. of America, Inc.ը օրինապէս լուծելու, բայց երկար սակարկութենէ ետք յօժարեցան զոյգ ընկերակցութեանց ձուլման, միայն ա՛յն պայմանաւ որ յետ ձուլման Ամերիկայի շրջանակը իր կազմակերպական կառոյցով - Տարեկան Համաժողով, Երջանակին Կեդրոնական Յանձնաժողով, Երջանակային Յանձնաժողովներ եւ Մասնաժողովներ - պիտի շարունակէր գործել ըստ առաջնոյն:

Ա՛յս էր Կեդր. Վարչ. Ժողովին որոշումը. այս հաւաստիքը Յկեանս Նախագահ պր. Ալեք Մանուկեանի կողմէ անձամբ եւ յանուն Կեդր. Վարչ. Ժողովին տրուեցաւ թէ՛ Ամերիկայի Կեդր. Յանձնաժողովին, թէ՛ վերջնոյն Նախագահ եւ Բարերար Անդամ Եղուարդ Մար-

տիկեանի եւ թէ հանդիսաւորապէս Միութեան Ամերիկայի անդամակցութեան՝ անոր 67րդ Պատգամաւորական Ժողովին, որ գումարուեցաւ Մայամի Պիչի մէջ, Ֆլորիտա, Յունիս 25-27, 1981ին: Այս պայմանը տեղ գտած է նաեւ ձուլման համաձայնագրին, ատենագրութեանց եւ տարեկան տեղեկագիրներու մէջ:

Յոյժ դժբախտաբար, 1987ին, պր. Ալեք Մանուկեանի գիտութեամբ, հաւանութեամբ եւ քաջալերութեամբ այս պայմանն ու խոստումը բեկանուեցան եւ դրժուեցան բազմաթիւ այլ խոստումներու նման:

** AGBU News

*** Անդրկովկասեան կամ նախկին սովետական հանրապետութեանց:

**** 1986ին տիկին Լուիզ Մանուկեան Սիմոն գերեզմանատան վերածեց երբեմնապէս շէն ու պայծառ Սետրլ Պրուքի (Նիւ Ծրգի) Կեդրոնը, որովհետեւ, իր խօսքով, հոն տեղի ունեցող ձեռնարկները չունէին... Broadway Show-ի մակարդակ: Նոյեմբեր 1992ին ալ գրասենեակն ու պաշտօնէութիւնը անկէ փոխադրեց Մենհեթընի մէջ վարձու յարկաբաժին մը:

ԽՄԲ.

Վասն Հ.Բ.Ը. Միության Ճշմարիտ Պաշտպանության

Յունիս 31, 1993ի իր թիւին մէջ (էջ 16) **Տի Արմինէն Ռիփորթըր Ինթըրնէշնըլ** թերթը հրատարակած էր յայտնի դաստիարակ եւ Հ.Բ.Ը. Միութեան թէ ազգին տպաւորիչ ծառայութիւն մատուցած տոքթ. Բերկրուֆի Սվանեանի նամակը, որուն մէջ թերթին խմբագիրը կը յանդիմանուէր իր «կողմնակալ» եւ «անճիշդ» խմբագրական կեցուածքին համար: Տոքթ. Սվանեանի կշտամբանքը անտեղի է եւ անոր բնութագրումը պարզապէս կը ցոյացնէ իր քաջածանօթ բայց սխալ ըմբռնուած յարգանքը հանդէպ մասնաւոր ազգայինի մը:

Տիկին Մարի Մանուկեանի դժբախտ վախճանումը գուցէ պատշաճ առիթը չէր փաստելու հայ մամուլին անպարկեշտութեան չափը, բայց ատիկա երկրորդական է եւ պէտք չէ վրիպեցնէ հանրութեան ուշադրութիւնը տխուր իրողութենէն – Այսօր **Տի Արմինէն Ռիփորթըր Ինթըրնէշնըլ** թերթը իրապէս կը պաշտպանէ Հ.Բ.Ը. Միութեան շահերը երբ կը պարզէ երբեմնապէս մաքրամաքուր այդ կազմակերպութեան մէջ վերէն վար տարածուած խնամաշահութիւնը, անվարչագիտութիւնը, սխալագործութիւնները, խեղաթիւրումները, մսխումն ու գաղտնի գործարքները:

Տոքթ. Սվանեան հեղինակաւոր կերպով կը յայտարարէ. «Հ.Բ.Ը. Միութիւնը եւ Մանուկեան ընտանիքը խոցելի չեն...»: Բիշ մը դժուարութիւն ունինք հասկնալու իմաստն ու նպատակը այս յայտարարութեան: Դատելով նամակին բովանդակութենէն, թերեւս ըսել կ'ուզէ, թէ Բարեգործականն ու Մանուկեան ընտանիքը չեն կրնար քննադատուիլ կամ հարուածուիլ կամ ենթակայ չեն կրնար ըլլալ քննադատութեան կամ յարձակման սպառնալիքի, որովհետեւ, իր իսկ բառերով, «Անթի եմ այն հաստա-

տութիւնները, կազմակերպութիւններն ու անհատները (շատեր անանուն), որոնք կանգուն կը պահուին, շատ կարելորջափով, Հ.Բ.Ը. Միութեան եւ, վերջին 40 տարիներուն, Մանուկեան ընտանիքին նիւթական եւ բարոյական-ոգեկան սնուցումով»:

Դժկամակութեամբ պիտի գրկենք տոքթ. Սվաճեանը սրտազգած «Ամէն»է մը ո՛չ միայն որովհետեւ լաւ արարքներ երբեք արտօնագիր չեն գէշ արարքներու, այլ որովհետեւ իր յայտարարութիւնները մոլորեցուցիչ են եւ հանրութեան մտքին մէջ հարցերու շփոթ կը յառաջացնեն: Տոքթ. Սվաճեան ի՛նք պէտք է մեր բոլորիս սորվեցներ, թէ որեւէ քննադատութիւն, ճշմարիտ կամ անճիշդ, որ ուղղուած է հաստատութեան մը ղեկավարութեան՝ պէտք չէ յարձակում նկատուի այդ հաստատութեան դէմ:

Քննադատել Զի Նշանակել Հարուածել

Այս պարագային՝ քննադատել կամ հարուածել Բարեգործականի ղեկավարութիւնը չի նշանակել Բարեգործականը հարուածել: Ընդհակառակն՝ քննադատութեան միակ նպատակն է պաշտպանել Բարեգործականը անոր ներկայ ղեկավարութեան ողբալի ձախողանքներէն եւ անչափ ախորժակներէն քանի մը անգղներու, որոնք կազմակերպութիւնը կը բզքտեն տոքթ. Սվաճեանի եւ Կեդր. Վարչական Ժողովի անդամ իր պաշտօնակիցներուն աչքերուն առջեւ:

Գրեթէ հինգ տարի առաջ երկրաշարժը աւերեց Հայաստանը: Անցնող հինգ տարիներուն մենք լսեցինք քաղցր երաժշտութիւն մը երեք հոլովումներով – (ա) Բարեգործականը **պիտի կառուցէ կամ հաստատէ** սննդամթերքի սառցարան մը, կազմական վիրաբուժութեան կեդրոն մը, եւ առեւտրական ուսմանց մասնագիտական վարժարան մը. (բ) Բարեգործականը **կը կառուցէ կամ կը հաստատէ** սննդամթերքի սառցարան մը, կազմական վիրաբուժութեան կեդրոն մը, եւ առեւտրական ուսմանց մասնագիտական վրժ. մը. (գ) Բարեգործականը **կառուց կամ հաստատեց** սննդա-

մթերքի սառցարան մը, կազմական վիրաբուժութեան կեդրոն մը, եւ առեւտրական ուսմանց վրժ. մը: Ամէն տարի մենք տեսանք էջերով ձեւական «շնորհակալիք»ներ նուիրատուներուն եւ «կամաւորներուն», սակայն տակաւին չենք գիտեր

1. երկրաշարժէն աղետահար Հայաստանի օգնելու նպատակով հոս եւ արտասահմանի մէջ Բարեգործականին տրուած նուէրներուն **ընդհանուր գումարը, եւ**

2. վերոյիշեալ երեք ձեռնարկներէն իրաքանչիւրին համար **ծախսուած գումարը:**

Հ.Բ.Ը. Միութեան վարիչները կրնային օրինակ առնել Ամերիկայի Հայոց Առաջնորդարանէն:

Խօսելով այս երեք ձեռնարկներուն մասին, նախաձեռնողներէն բազմաթիւ գրութիւններ կարդացած ենք՝ ինքնաներբողական եւ սեփական շահերու ծառայող, բայց ոչինչ, բացարձակապէս ոչ մէկ կարծիք ուրիշներէ, երբ այն-քան մեծ թիւով լրագրողներ, մտաւորականներ եւ հոգեւորականներ կանոնաւորաբար կ'այցելեն Հայաստան: Այս մարդիկը աչք եւ ականջ չունի՞ն, թէ արդեօք մտահոգուած են իրենց դրամապանակներուն ներկայ եւ ապագայ առողջութեամբ:

Սննդամթերքի սառցարանը իրեն յատուկ ասանդավէպ մը ունի: Ի սկզբան Բարեգործականի պատասխանատուները մէկ միլիոն տոլար կը նախատեսէին անոր ծախքը: Այնուհետեւ «շնորհիւ» ոմն Ծ.Ք.ի, այժմ հանգուցեալ, որուն մասնագիտական կարծիքին դիմելու «խմաստութիւնն» ունեցած էր անոր բարեկամ Բարեգործականի պաշտօնակալ մը, Հ.Բ.Ը. Միութիւնը «խնայած էր» մէկ միլիոն տոլար: Երբ սառցարանի կառուցումը աւարտեցաւ երկու տարի առաջ, շշուկներ տարածուեցան թէ ան արժած էր եօթը միլիոն տոլար: Հիմա տոքթ. Սվաճեան իր նամակով կը վստահեցնէ մեզ, թէ սառցարանը արժած է «նուազ քան հինգ միլիոն»:

Չենք կարծեր, որ տոքթ. Սվաճեանի նման խելացի եւ ուղղամիտ անձ մը կրնայ իրապէս հպարտ զգալ այսպիսի

հանրային հաշուետուութեամբ, զոր պատշաճօրէն կարելի է որակել Նասրէտօին Հոճայի մեթոտ: Թերեւս օր մը մեզի յայտնէ «նուազ քան հինգ միլիոն» խորհրդաւոր թուանշանը եւ թէ ինչո՞ւ սաոցարանը երկու տարի առաջ կառուցումէն ի վեր բնաւ չէ բանաձ եւ գուցէ բնա՛ւ չբանի...

Հայաստանի Երեք Ձեռնարկներ

Բայց ամէն բանէ առաջ կ'արժէ գիտնալ, թէ Բարեգործականը ի՞նչպէս ինկաւ այս տխրահոշակ սաոցարանին վրայ այնպիսի ատեն երբ հարիւր հազարաւոր մարդիկ անտուն էին եւ կը սառէին ձմեռը (դեռ անտուն են ու կը սառին): Տոքթ. Սվաճեան հետաքրքրական վկայութիւն մը ունի սաոցարանին ծննդոցին մասին: Ան կ'ըսէ. «Իբրեւ Կեդրոնական վարչական Ժողովի անդամ տեղւոյն վրայ էի երբ Հայաստանի կառավարութեան հետ բանակցութիւն կը վարուէր»: Փորձենք քանի մը բնական հետեւութիւններ քաղել այս վկայութենէն.---

(ա) Քանի որ տոքթ. Սվաճեան «տեղւոյն վրայ» էր, ուրեմն ձեռնարկը վաւերական էր. (բ) Քանի որ տոքթ. Սվաճեան «տեղւոյն վրայ» էր, հետեւաբար ձեռնարկին անհրաժեշտութիւնը անտարակուսելի էր. (գ) Քանի որ տոքթ. Սվաճեան «տեղւոյն վրայ (էր) երբ Հայաստանի կառավարութեան հետ բանակցութիւն կը վարուէր», ձեռնարկը հաւաքական գաղափարն էր Կեդր. Վարչ. Ժողովին. (դ) Քանի որ տոքթ. Սվաճեան «տեղւոյն վրայ (էր) երբ Հայաստանի կառավարութեան հետ բանակցութիւն կը վարուէր», սաոցարան կառուցելու որոշումը անհատ մը առանձինն չէր կայացուցած, հակառակ ընդհանրական ըմբոսնումին, այլ Կեդր. Վարչ. Ժողովը. եւ (ե) Քանի որ բանակցութիւններ տեղի ունեցած էին «Հայաստանի կառավարութեան հետ», ձեռնարկը հրահանգած, յանձնարարած կամ առ նուազն թելադրած էր կառավարութիւնը, եւ հետեւաբար Բարեգործականը պէտք չէ մեղադրուի սաոցարանի աղէտին համար:

Ի՞նչ բանի վրայ պէտք է աւելի արգահատինք -

Բարեգործականի պահած պաշտօնական լոռթեա՞ն, թե համայնքին ամենէն մեծարուած եւ վստահելի անդամներէն միոյն դիտումնաւոր անստուգութեան: Նկատելով որ տոքթ. Սվանեան մեզ կը վստահեցնէ, թէ ինք մասնակից եղած է գոնէ սառցարանը կառուցելու որոշման, պիտի ուզէինք գիտնալ թէ արդեօք բաժին վերցուցա՞ծ է նաեւ իր պաշտօնակից պր. Պ.Ս.ի եւ զովացման խորհրդատու Ծ.Ք.ի միջեւ կնքուած գաղտնի գործարքին մէջ, որ կ'ըսուի թէ Ծ.Ք.ին ապահոված է 100,000 տոլար իր «կամաւոր» ծառայութեանց համար: Հանրութիւնը իրաւունք ունի կարմիր տառելիս (խաբեքայութիւն) տեսնելու ամէն անգամ երբ Բարեգործականի այժմու վարիչներ «կամաւորներէ» կը ճառեն:

Հոգ չէ թէ ո՛վ ինչ կ'ըսէ, Հ.Բ.Ը. Միութեան Կեդրոնական Վարչական Ժողո՛վը միակ պատասխանատուն է Հայաստանի մէջ Բարեգործականի երեք ձեռնարկներուն ընտրութեան եւ գործադրութեան: Ու թէւ յիշեալ Վարչական Ժողովին իրաւասութեան մէջ էր այս ընտրութեանց կատարումը, շատ հետաքրքրական պիտի ըլլար գիտնալ, թէ Վարչական Ժողովը ի՞նչ նկատումներէ առաջնորդուած է իրաքանչիւր ձեռնարկի պարագային: Հանրութիւնը իրաւունք ունի գիտնալու:

Յստակ է որ իրաքանչիւր ձեռնարկ կարելոր է ըստ ինքեան: Բայց երբ երկրին մէկ երրորդը աւերուած է, առնուազն կէս միլիոն մարդ անտուն են, բժշկական խնամքը գրեթէ անգոյ է, Պետական Համալսարանի տասնեակ հազարաւոր ուսանողներ անօթի անկողին կը մտնեն, եւ հազարաւոր ակադեմիկոսներ, Պետական Համալսարանի փրոֆեսորներ եւ գիտահետազօտողներ տառաջիօրէն հաշմուած են, Բարեգործականի Կեդր. Վարչ. Ժողովը տարաշխարհիկ պատճառներ ունեցած պէտք է ըլլայ արդարացնելու համար աղքատին, անտունին եւ անօթիին անունով հաւաքուած միլիոնաւոր տոլարներու յատկացումը կազմական վիրաբուժութեան կեդրոնի մը, որմէ կ'օգտուին սակաւաթիւ ընտրեալներ, եւ առեւտրական վարժարանի մը, որ կը մարզէ 200 աւարտական ուսանողներ իբրեւ ապագայ վարիչներ

Հայաստանի ապագայ առևտրական հաստատությունը:

Գիտենք որ նախագահ ՏԵՐ Պետրոսեան եւ Ն.Ս.Օ. Վազգէն Ա. «խանդավառուած» էին տեսնելով Հայաստանի ապագայ ղեկավարներն ու վարիչները: Եւ որպէսզի չմեղադրուինք «վիթխարի» իրագործումը ստորագնահատած ըլլալու յանցանքով, պատրաստ ենք **Բարեգործականի Լրատու** (AGBU News) պաշտօնաթերթէն աւելի առաջ երթալով առևտրական վրժ.ը հռչակելու Անդրկովկասի Հարվըրտը եւ վիրաբուժական կեդրոնն ալ Մէյօ Գլինիզը: Բայց, տիկիններ եւ պարոններ, ո՛վ հոգ կը տանի ՀԻՄԱ Հայաստանի անտուններուն, աղքատներուն եւ օգնութեան ամենէն աւելի կարօտ եղողներուն:

Մանուկեան Ծրջան

«Հ.Բ.Ը. Միութիւնը եւ Մանուկեան ընտանիքը խոցելի չեն...», կը յայտարարէ տոթթ. Սվաճեան: Այս պահուն կարիք չկայ աւելի խօսելու իր ղեկավարներուն ձեռամբ Բարեգործականի խոցելիութեան մասին: Այժմ դառնանք «Մանուկեան ընտանիքին»: Որքան որ գիտենք ո՛չ ոք որեւէ ատեն խօսք ըրած է «Մանուկեան ընտանիքին» մասին: Չենք խորհիր, որ ունէ մէկը հետաքրքրուած է Մանուկեան ընտանիքով: Բայց մենք, հանրութիւնը, շատ հետաքրքրուած ենք պր. Մանուկեանով եւ իր դուստրով՝ տիկին Լուիզ Մանուկեան Սիմոնով միայն այն չափով որ իրենց արարքները կ'առնչուին Հ.Բ.Ը. Միութեան, Եկեղեցւոյ, Հայաստանի կամ որեւէ հայ գաղութի:

Այն մտածումը, թէ հարստութիւն եւ բարեգործութիւն կերպով մը կը մաքրեն մարդը իր մեղքերէն կը պատկանի Միջին դարերուն եւ բացարձակապէս խոցելի է ազատութեան եւ արդարութեան մեր ըմբռնումներուն: Անշուշտ պր. Ալեք Մանուկեան մէկ հատիկ է. ան օրհնութիւն մը եղաւ հայ ժողովուրդին: Բայց այսքանը պատմութեան կէսն է մի-այն: Մնացեալ կէսը այն է, թէ 50 տարի ան փորձեց իր հակակշռին տակ առնել հայ ազգային հաստատութիւններ

Տիրթոյիթէն Երուսաղէմ, Նիւ Եորքէն Անթիլիաս եւ Էջմիածին: Այս հաստատութիւններէն երկուքը - Հայ Առաքելական Ընկերակցութիւնը (Armenian Apostolic Society), որ տէրն է Տիրթոյիթի Ս. Յովհաննէս եկեղեցոյ համալիրին, եւ Հ.Բ.Ը. Միութիւնը - իր հաստոյութեան մէջ Էին եւ զանոնք յափշտակեց:

Պր. Մանուկեան իրաւունք չունէր բաժնետիրական ընկերակցութեան մը հնարքը գործադրելու հակակշռելու համար եկեղեցապատկան կալուած մը՝ ինք ըլլալով գլխաւոր բաժնետէրը: Եթէ այնքան մտահոգ է անշարժ կալուածին «ապահովութեամբ», դիւրաւ կրնայ իր բաժնե-թողութեան փոխանցել Հայց. Եկեղեցոյ Ամերիկայի Առաջ-նորդարանին: Նմանապէս՝ պր. Մանուկեան խելացի քայլ մը չառաւ Բարեգործականը «տալով» իր աղջկան, ազատ չէր եւ իրաւունք չունէր «տալու» չարաշահելով անհոն յար-գանքը Կեդր. Վարչ. Ժողովի իր պաշտօնակիցներուն:

Կեդրոնաձաւով մասնաւորաբար Հ.Բ.Ը. Միութեան վրայ, շատերու համար բացայայտ է, որ պր. Մանուկեանի արարքները անցան խնամաշահութեան նեղ սահմանները: Այդ արարքները Բարեգործականի սրբութեան դէմ յարձակումի վերածուեցան: Պր. Մանուկեան գնեց ով որ կրնար եւ ջարդեց որո՞ւ որ արգելք նկատեց: Եւ վերջապէս՝ ինչպէս որ լաւատեղեակ աղբիւրներ շատ լաւ գիտեն, որպէսզի իր աղջկան՝ Լուիզին թողու «կառավարելի» Բարեգործական մը, խորամանկօրէն ծրագրեց անդամակցութեան չէզոքա-ցումը եւ անդամներու իրաւունքներուն եւ առանձնաշնորհ-ումներուն տկարացումը՝ Հիմնական Կանոնագիրը ենթար-կելով շարք մը ամօթալի «բարեփոխումներու»:

Չարմանալի պէտք չէ թուի, որ տիկին Լուիզ Մանուկեան Սիմոն իբրեւ նախագահ Հ.Բ.Ը. Միութեան չի վաճելէր յարգանքն ու վստահութիւնը աշխարհացրի անդամակցութեան ջախջախիչ մեծամասնութեան, որովհետեւ իր նախագահութիւնը անվաւեր է: Իր հսկայական եւ չափազանց ծախսալից յարաբերական-ծանուցական ճիգերը, որոնց համար ան կրնայ ստանալ 10⁺, անկարող են փոխելու

տխուր իրականությունը - Լուիզ Սիմոն պարտադրուած է Հ.Բ.Ը. Միութեան եւ Հ.Բ.Ը. Միութիւնը տակնուվրայ է իր պատճառաւ:

Շատեր, որոնք տիկին Սիմոնի հետ պաշտօնավարած են Բարեգործականի Ամերիկայի Կեդր. Յանձնաժողովին (այժմ մէջտեղէն վերցուած), Առաջնորդարանի Հանգանակիչ Յանձնախումբին, Թեմական Խորհուրդին, եւ 1982էն ի վեր Հ.Բ.Ը. Միութեան Կեդր. Վարչ. Ժողովին մէջ, յօժարակամ կը վկայեն, թէ տիկին Սիմոն կազմակերպական անձ չէ, կը մերժէ գործել կառոյցներու միջոցաւ (որեւէ կառոյց), գոռոզ արհամարհանք ունի աւանդութեան եւ զանգուածներու հանդէպ, բայց վարպետօրէն աշխատանքային յարաբերութիւններ կը հաստատէ քծնողներու հետ միակ նպատակ ունենալով հիմէն քանդել հաստատուած կարգ մը, որեւէ հաստատուած կարգ արդարեւ:

Այդ անձնատրութիւնները, որոնք ծանօթ են եւ կը վայելեն վստահութիւնը ամերիկահայութեան, մեծապէս կը յարգեն տոքթ. Սվաճեանը, բայց ի տարբերութիւն տոքթ. Սվաճեանի չեն մոռցած տիկին Սիմոնի աննէրելի խաշակութիւնները նախ պր. Եդուարդ Մարտիկեանի առողջ դեկավարութեան դէմ, երբ ան նախագահն էր Բարեգործականի Ամերիկայի Կեդր. Յանձնաժողովին (1973-1975) եւ ապա յատենի Թեմակալ Առաջնորդ Թորգոմ Արք. Մանուկեանի դէմ, երբ տիկին Սիմոն անդամ էր Թեմական Խորհուրդին (1978-1983) եւ այնուհետեւ:

Տիկին Լուիզ Մանուկեան Սիմոն իր հակակշռին տակ առած է Բարեգործականը, հնագոյն, մեծագոյն, ամենէն հարուստ եւ ամենէն վստահելի համահայկական, բարեսիրական, անդամակցական այս կազմակերպութիւնը իրականութեան մէջ 1986էն ի վեր: Ստորեւ իր ղեկավարութեան ցայտուն գիծերը.-

1. Զնշուած է ընտրական կարգուսարքը: Միացեալ Նահանգներու մէջ վերջին անգամ Տարեկան Համաժողով գումարուեցաւ

1987-ին Սան Ֆրանսիսկոյի մէջ:

Պատճառ - «Անդամները արժէք չունին: Միայն լիա մարդիկ՝ (որ թարգմանի պնակալէզ) պէտք են»:

2. Անդամներէն այլեւս անդամատուրք չի գանձուիր:

Պատճառ - Որքան քիչ ըլլան տրատու անդամներ, այնքան լիա սակաւապետութեան համար:

3. 1986էն ի վեր Բարեգործականը Ընդհանուր Տնօրէն չունի:

Պատճառ - «Միջնորդի պէտք չկայ»:

4. Գլխորսի մը պաշտօն տրուած է Ընդհանուր Տնօրէն մը գտնելու: Տարեթոշակ՝ 100,000 տոլար առաւել աշխատանքային առաւելութիւններ: Թեկնածու չկայ:

Պատճառ - Լուրը տարածուած է: Խելքը գլուխը ոչ ոք կրնայ աշխատիլ ներկայ դրութեան մէջ, որ իրապէս թակարդ մըն է:

5. Կեդր. Վարչ. Ժողովի անդամներ լրիւ իրազեկ չեն պահուիր: Յաճախ երբեք իրազեկ չեն պահուիր:

Պատճառ - «Արժանի չեն, որովհետեւ բան չեն ըներ, եւ արդէն հոգ ալ չեն ըներ»:

6. Անգլերէն «Յուշարար»ը, որ Հ.Բ.Ը. Միութեան 50 տարուան պաշտօնաթերթն էր, փոխարինուած է գունագեղ **Բարեգործականի Լրատու**-ով (AGBU News), որուն հրատարակութիւնը 6-7 անգամ աւելի ծախք կ'ըլլայ քան նախորդը, բայց որմէ Բարեգործականը արտորուած է:

Պատճառ - Տիկին Լուիզ Սիմոնի եւ իր դստեր՝ օր. Գրիս Սիմոնի համար ապահովել հակակշռուած ատեան մը, որպէսզի իրենց նախափորձերը ընեն հրատարակչութեան եւ

լրագրութեան մէջ:

7. Բարեգործականի երկու սեփական վարժարաններու երկրորդականի բաժինները ինչպէս նաեւ նախակրթարան մը փակուեցան ընդամիշտ: Միութեանական շատ մը ուրիշ դպրոցներ յարձակման թիրախ են:

Պատճառ - «Պէտք է դրամ խնայել»:

8. Սետըլ Պրուքի, Նիւ Ճրզի, համայնքային-մշակութային կեդրոնը, ուր հաստատուած էին Բարեգործականի գրասենեակները եւ որ կը գոհացներ Միութեան բոլոր կարիքները գրեթէ ԶԵՐՕ մատակարարական ծախքով, կիսափակ է: Տիկին Սիմոն Մեն-հեթընի սրտին վրայ ապահոված է շքեղ գրասենեակ մը տարեկան 500,000 տոլար վարձքով:

Պատճառ - «Հմայք» եւ մենհեթընաբնակ տիկին Սիմոնի եւ իր դստեր՝ օր. Գրիսի դիրակեցութիւն ապահովելու համար:

9. Կեդր. Վարչ. Ժողովի երկարամեայ փոխ նախագահ-գանձապահ եւ համբաւաւոր բարերար պր. Նազար Նազարեանի չորս ազգականները կ'օգտուին Հ.Բ.Ը. Միութենէն: Երկուքը պաշտօնեայ են՝ տիկին Ա.Ա., Նիւ Եորքի մէջ, կրթաթոշակներով կը զբաղի, իսկ պր. Դ.Զ., Ուաշինկթըն, ՏԻ. ՄԻ.ի մէջ, տեղեկատու գրասենեակին պատասխանատուն է: Միւս երկուքը առնչուած են հաստատութեանց հետ, որոնք զատուած են ծառայութիւն մատուցանելու Բարեգործականին սիրուն սակերով - պր. Պ.Ա., Նիւ Եորքի մէջ, մենաշնորհն ունի Բարեգործականի իրաւական գործերուն, իսկ պր. Վ.Պ., Նիւ Եորքի մէջ, կիսամենաշնորհն ունի արժեթուղթերու մատակարար-

րութեան:

Պատճառ - «Որպէսզի 'Նագ'ը (Նագարը) գոհ մնայ»:

10. Տիկին Լուիզ Մանուկեան Սիմոն միլիոնաւոր տղար կու տայ Հ.Բ.Ը. Միութեան:

Պատճառ - Բարեգործականը լոկ խողովակ մըն է Հայաստանի մէջ եւ այլոք իր անձնական ծրագիր-ձեռնարկներուն համար: Տիկինը կատարելապէս կ'օգտուի Հ.Բ.Ը. Միութեան 100% եկամտային տուրքէ զերծ ըլլալու առանձնաշնորհումէն, իրեն վերապահելով իրաւունքը «նոյիրաբերած» գումարներուն բաշխումը կամ յատկացումն ալ որոշելու:

Հանրութիւնը պարզապէս ապշած է ի տես Կեդր. Վարչ. Ժողովի անդամներուն, ներառեալ տղթք. Սվաճեանի, հաճոյակատար հաւանութեան՝ իշխանութեան յափշտակութեան, չարաշահութեանց, անվարչագիտութեան եւ մսխումին, որոնք կազմակերպութիւնը պատուհասեցին վերջին եօթը տարիներուն:

Կեդր. Վարչ. Ժողովի բոլոր 21 անդամները լրիւ տեղեակ են այն աղետալի վիճակին, որուն մէջ Բարեգործականը կը գտնուի այսօր, եթէ նոյնիսկ 21էն 19 գուցէ ճշդիւ չգիտնան թէ միւս երկուքը, այսինքն Նախագահն ու Ատենադպիրը, ի՛նչ կը լծեն կամ կը լուծեն: Հոկտեմբեր, 1992ին, Կեդր. Վարչ. Ժողովէն նշանակեալ Յանձնախումբ մը, որ բաղկացած էր միմիայն Կեդր. Վարչ. Ժողովի անդամներէ, այդ նոյն Կեդր. Վարչ. Ժողովին ներկայացուց տեղեկագիր մը, որ կը վերլուծէր կազմակերպութեան կարիքներն ու թերութիւնները: Եզրակացութիւնը ճշգրտօրէն կը բնութագրէ ներկայ իրավիճակը - «Հ.Բ.Ը. Միութիւնը բոլորովին զուրկ է տեսիլէ, սեւեռումէ, նպատակէ եւ ներկայ աշխարհին համար առաջնորդող փիլիսոփայութենէ մը»: **Թուղթ Զննական**, էջ 3:

Բարեգործականը ՌԻՆԷՐ յստակ տեսիլ, սեւեռում,

նպատակ էլ առաջնորդող փիլիսոփայությունն բոլոր ժամանակներու համար: Մի՛շտ: Ի՞նչ պատահեցաւ եւ Ի՞նչ-պէս պատահեցաւ: 1985ի սկիզբը պր. Ալեք Մանուկեանի հրահանգով տիկին Լուիզ Սիմոն եւ պր. Պ.Ս., որ Մանուկեանի փողափար մըն է, ախոյեանները դարձան «կարենոր» հարցի մը - «սահմանել» նպատակները, գործընթացը եւ փիլիսոփայությունը Հ.Բ.Ը. Միութեան «որպէսզի վերականգմակերպուի եւ վերաշխուժանայ Հ.Բ.Ը. Միությունը Ամերիկայի մէջ»: Տարի մը չանցած Հայաստանի եւ հայութեան մատուցուեցաւ համապարփակ, գերագոյն սահմանումը - Լուիզ Մանուկեան Սիմոն:

Հարստութիւնը միշտ խորհրդաւոր գրաւչութիւն մը պիտի ունենայ հայութեան որոշ շերտերուն: Սակայն, պարկեշտ մարդիկ պարտին կատարել յոյժ կարենոր զանազանութիւնը - հարստութիւնը, երբ կ'ընկերանայ անանձնական նուիրաբերումին, հրաշք կը ստեղծէ եւ պէտք է արժանանայ վայելուչ յարգանքի: Բայց երբ հարստութիւնը կը գործածուի յագեցնելու տիրոջ հակակշռելու, տիրապետելու եւ նուաճելու անգուսպ բնագոյները, այն ատեն պէտք է իսկոյն մերժել նման «բարերարութիւն» եւ նման «բարերար» իբրեւ վտանգաւոր, տմարդացնող, կործանարար եւ հակահայ:

Ինչ որ պատահեցաւ Հ.Բ.Ը. Միութեան պէտք չէ որ կրկնուի այլուր: Եօթը տարուան մէջ տիկին Սիմոն յաջողեցաւ խեղդել Պօղոս փաշա Նուպարի ստեղծագործութեան ոգեկան կենսունակութիւնը, ճմլել եղբայրութիւնը եղբայրութեան աւետարանէն, եւ դուրս հանել ժողովուրդը ժողովուրդին Բարեգործականէն:

Թող յստակ ըլլայ բոլորին, որ ոչ ոք Բարեգործականի նախկին մեծանուն նախագահներէն - Պօղոս փաշա Նուպար, Գալուստ Կիլպէնկեան, Զարեհ պէյ Նուպար, տոթթ. Պօղոս Գոլդեան, Արշակ Գարակէօզեան - ձգտած է հակակշռել եւ տիրապետել: Նոյնիսկ պր. Ա. Մանուկեան յարմար գտած էր իր հակումը խափանել երկար ատեն:

Հ.Բ.Ը. Միութիւնը եղած է այլասիրութեան միջնա-

բերդ մը եւ փարոս մը անխարդախ նուիրումի: Այդ է պատճառը որ հայ բարեգործութեան հսկաները՝ ինչպէս Կարապետ եւ Գրիգոր Մելգոնեան, Ռափայէլ Մարկոսեան, Սարգիս Յովակիմեան, օր. Լիլա Գարակէօզեան, Խաչիկ Դերձակեան, Միսաք Գույումճեան, Յակոբ Թոփալեան, Արշակ Գիրազեան, Սուրէն Ֆէսճեան, Եղուարդ Մարտիկեան, Արշակ Տիգրանեան, Գրրգ Գրգորեան եւ Սարգիս Տեմիրճեան տուած են Հ.Բ.Ը. Միութեան եւ կամ անոր միջոցաւ՝ ազատօրէն, սիրով, խնդութեամբ եւ մանաւանդ առանց սպառնալու գարշելի ցուցամատով մը:

Ժամանակ է վերջ տալու այժմու շեղումին, վերագրաւելու Հ.Բ.Ը. Միութիւնը եւ ուղղելու սխալները:

Ժամանակ է փրկելու Հ.Բ.Ը. Միութիւնը տառա-ցիօրէ՛ն, դարձեալ վառելու անոր ոգիին բոցը եւ վերա-կանգնելու անոր վեհութիւնն ու վստահելիութիւնը:

**Հ.Բ.Ը. Միութեան
Պաշտպանութեան Յանձնախումբ**

Տի Արմինէն Բիպորթըր Ինթ., Սեպտեմբեր 11, 1993, էջ 15

ԾՃՄԱՐՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԸՆԵԼ (Պատշաճություն եւ Հ.Բ.Ը. Միություն)

Պր. Յակոբ Գույումճեան, որ կը բնակի Հոլմտէլ, Նիւ Ճրզի, բոլորովին սխալ հասկցած էր*: (Արմինէնն Ռիփորթըր Ինթ., Հոկտ. 23, 1993, էջ 3): Ոչ մէկ արտայայտութիւն կամ մեկնաբանութիւն անտեղի էր «Վասն Հ.Բ.Ը. Միութեան ԾՃՄարիտ Պաշտպանութեան» խորագիրը կրող յօդուածին մէջ: (Նոյն թերթը, Սեպտ. 11, 1993): Մեր միակ մտահոգութիւնն է հանրային գործոց մէջ յարգուած տեսնել պատշաճութիւնը եւ իրազեկ պահել հանրութիւնը այնպիսի խնդիրներու, որոնք էապէս հանրային բնոյթ կը կրեն:

«Վասն Հ.Բ.Ը. Միութեան ԾՃՄարիտ Պաշտպանութեան» յօդուածը հարցերուն եւ անձերուն հետ վերաբերած էր արդարօրէն այն աստիճան, որ իրենց անուններուն սկզբնատառերով յիշած էր ազատ ասպարէզի մարդիկը, հանգուցեալ մը եւ ուրիշներ, որոնք յօդուածին նպատակին համար անկարեւոր էին: Մտադրութիւն չունէինք եւ չունինք արատաւորելու ոչ ոքի համբաւը կամ յիշատակը:

Հաստատապէս կը հաւատանք, որ ոչ մէկ բարեսիրական կազմակերպութիւն, մանաւանդ հայկական ինչպիսին է Բարեգործականը, պէտք է մասնակից դառնայ գաղտնի գործառնութեանց ոեւէ անձի հետ, որեւէ պատճառաւ եւ որեւէ պարագայի ներքեւ: Տեղեակ ենք քանի մը գաղտնի գործառնութեանց, որոնք կնքուած են Հ.Բ.Ը. Միութեան Կեդր. Վարչ. Ժողովի կարգ մը անդամներու կողմէ յանուն եւ ի դիմաց Բարեգործականի: Այդ գործառնութիւններէն մին, դժբախտաբար, կատարուած է ողբ. Ծ.Ք.ի հետ Լեւինականի մէջ տխրահռչակ սառցարանին կառուցման կապակցութեամբ:

Պատճառ մը չունինք կարծելու, թէ պր. Յակոբ Գույումճեան, որ ինքզինք կը ներկայացնէ իբր Ծ.Ք.ի բարե-

կամը, կողմ էր այդ գործառնության մեջ, եւ հետեւաբար ան որեւէ ձեւով չի կրնար իր նպաստը բերել այս խնդրին շուրջ հանրության լուսաբանման: Հրապարակաւ իր ըրած առաջարկը ողբացեալ բարեկամի մը նկարագրին մասին վկայելու յուզիչ է, բայց անիմաստ:

Միս անձը, միակը, որ կրնայ մանրամասնութիւններ տալ այդ գործառնության մասին պր. Պերճ Սեդրակեանն է, որ իբր Mr. B.S. յիշուած էր «Վասն Հ.Բ.Ը. Միութեան Ծշմարիտ Պաշտպանութեան» յօդուածին մէջ: Այն պահուն երբ այդ գործառնութիւնը կնքուեցաւ, պր. Սեդրակեան Ատենադպիրն էր եւ հիմա Ատենադպիրն ու Փոխ Նախագահն է Բարեգործականի Կեդր. Վարչ. Ժողովին: Ան էր նաեւ, եւ հիմա ալ է, Հ.Բ.Ը. Միութեան միակ եւ առատօրէն վճարեալ փաստաբանը:

Ենթադրելով որ պր. Սեդրակեան պիտի ուզէր հանրային կարծիքը լուսաբանել սննդամթերքի սառցարանին կապակցութեամբ ՀԲԸՄ-Ծ.Ք. գաղտնի գործառնության շուրջ, պիտի փափաքէինք իրեն ուղղել չորս յստակ հարցումներ.–

(1) Պաշտօնական համաձայնագիր մը կնքուած է մասնագէտ խորհրդատու Ծ.Ք.ի հետ:

(2) Երբեւիցէ Ծ.Ք.ի անձնական փաստաբանը եղա՞ծ էք:

(3) Որեւէ կապ կա՞ր նախապէս անոր մատուցած ձեր փաստաբանական ծառայութեան եւ Հ.Բ.Ը. Միութեան գանձէն ձեր կողմէ իրեն եղած 100,000 տոլարի վճարումին միջեւ:

(4) Ի՞նչպէս, ե՞րբ եւ ո՞ր Ծ.Ք. վճարուեցաւ:

Կը տեսնուի, որ հարցը այնքան Ծ.Ք.ը չէ: Ան կրնար ըլլալ ոեւէ Պօղոս, Մարկոս կամ Կիրակոս: Այստեղ Հ.Բ.Ը. Միութեան Կեդր. Վարչ. Ժողովն է, որ իր պաշտօնակալներուն միջոցաւ ընթացիկ կերպով կը խառնուի չափազանց կասկածելի գործերու՝ չըսելու համար աւելին: Ծ.Ք.ի հետ գաղտնի գործառնութիւնը մէկ օրինակ է միայն: Մութին մէջ աշխատիլը, պաշտօնեաները անմարդկային սպառնալիք–

ներով լուրջեան դատապարտելը, հանրութեան շիտակ հաշիւ չտալը եւ մամուլէն խուսափիլը լոկ կը ծառայեն հաստատելու հանրութեան կասկածները:

Կը յուսանք, որ պր. Պերճ Սեդրակեան պիտի չփախցնէ այս պատեհութիւնը առաջ գալու եւ ըսելու ճշմարտութիւնը, ամբողջ ճշմարտութիւնը:

Եթէ իր անուան յայտնութիւնը որեւէ անպատեհութիւն պատճառեց, կը ցաւինք: Այս յօդուածին նիւթը անհրաժեշտ դարձուց անուան հրապարակումը:

Հ.Բ.Ը. Միութեան Պաշտպանութեան Յանձնախումբ

Տի Արմինէն Ռիփորթըր Ինթ., Նոյեմբեր 13, 1933, էջ 3

* Ըստ պր. Գոյումճեանի, ողբ. Ծ.Ք. յարգուած ճարտարագէտ մըն էր, որ Լենինականի սառցարանին առթիւ իր խորհրդատուի ծառայութիւնը սիրալոծար չէր մատուցած Հ.Բ.Ը. Միութեան, այլ վճարովի: Նամակագիրը անճիշդ եւ անգութ կը գտնէր հանգուցեալին հասցէին եղած վերագրումները եւ պատրաստակամութիւն կը յայտնէր իր վկայութիւնը տալու Յանձնախումբի անդամներուն՝ Ծ.Ք.ի նկարագրին, պարկեշտութեան եւ արհեստավարժի մասնագիտութեան մասին:

ԽՄԲ.

Կը Պահանջուի Պարկեշտութիւն

Հետաքրքրութեամբ կարդացինք փրոֆ. Վազգէն Լօրէնս Բարսեղեանի յօդածը՝ «Անկո՞ւմ Բարեգործականի – Ետ Նաչելով Փոփոխութեանց Վրայ» (*Տի Արմինէրն Ռիփոր-թըր Ինթ.*, Նոյ. 13, 1933, էջ 2): Թէեւ համաձայն չենք իր դատողութեան եւ զինք կը գտնենք երերուն, շնորհակալ ենք որ ժամանակ տրամադրած է մասնակցելու հայ ժողովուրդի ամենէն կարեւոր կազմակերպութեան շուրջ կայացող հրապարակային քննարկումին: Իր յիշողութեան գայթոմները, անձնական նախապաշարումներն ու հակասական փաստարկութիւնը ցոյց կուտան, որ նոյնիսկ միջուկային գիտնական մը, մեծարեալ Ռէնալլի ամպիոնի փրոֆէսոր մը, մարդկօրէն սխալական է:

Փրոֆ. Բարսեղեան հիմա 85 տարեկան է: Անոր կեանքը յաջողած ամերիկահայու մը պատմութիւնն է, որուն դժբախտաբար քիչեր ծանօթ են: Շուրջ երկու տասնամեակ ան եղած է Հ.Բ.Ը. Միութեան այժմ գոյութենէ դադրած Ամերիկայի Կեդրոնական Յանձնաժողովին անդամ մինչեւ Յունիս 1978: Այնուհետեւ Թրօյ քաղաքի, Նիւ Եորք, իր հեռաւոր երկարամեայ բնակավայրէն հետեւած է Բարեգործականի անցուդարձերուն իբրեւ պարզ դիտող մը: Բայց ոչ զարմանալիօրէն ան քաջատեղեակ է տխուր կացութեան եւ զայն ճշդիւ ներկայացուցած ուղղամիտ յայտարարութեամբ մը: «Արդարեւ», կ'ըսէ ան, «փոփոխութիւնները (տիկ. Լուիզ Սիմոնի ներմուծած, Պաշտ. Յանձ.) հաւանաբար կ'արդարացնեն վնդել, որ ժողովուրդով ապրած Բարեգործականը ալլելս մեռած է իբրեւ ժողովուրդին կազմակերպութիւնը»:

Ինչո՞ւ Բարեգործականը Մեռաւ

Մենք չենք կրնար հաշտուիլ Բարեգործականի մահ-

ուան հետ ըլլա՛յ իբրեւ ժողովրդական կազմակերպութիւն ըլլա՛յ իբրեւ հայ ժողովուրդին պատկանող կազմակերպութիւն: Անոր յարութիւն տալու եւ զայն ժողովուրդով ու ժողովուրդին համար վերակերտելու հրամայականն էր արդարեւ, որ մղեց մեզ այս թերթին էջերէն ահագանգ հնչեցնելու: («Վասն Հ.Բ.Ը. Միութեան Ծշմարիտ Պաշտպանութեան», *Տի Արմինէն Ռիփորթըր Ինթ.*, Սեպտ. 11, 1993, էջ 15):

Հոգ չէ թէ որքան ցաւալի եւ ցնցիչ, բաւական յստակ էր մեր եզրակացութիւնը եւ զայն կը կրկնենք հիմա – Իբրեւ կազմակերպութիւն Հ.Բ.Ը. Միութեան վերջ տալու ծրագիրը 1980–ական թուականներու սկիզբն ու կիսուն յղացաւ եւ գործադրեց նոյնինքն պր. Ալեք Մանուկեան, երբ սիրուած Յկեանս Նախագահին էր Միութեան: Փրոֆ. Բարսեղեան այս իրողութիւնը կերպարանափոխելով մեզ կը մեղադրէ, որ ամբաստաներ ենք պր. Մանուկեանը «յանցագործ եւ բռնապետական անվարչագիտութեամբ»: Երբե՛ք:

Մենք չենք կրնար պր. Մանուկեանը ամբաստանել որեւէ յանցագործ անվարչագիտութեամբ, պարզապէս որով–հետեւ ճիշդ չէ: Բայց փրոֆ. Բարսեղեան մեկնելով իր սխալ ըմբռնումէն ձեռնարկած է հոգեբանական Ծոնկեան «վերլուծումի» մը հարուստներու եւ ուժի տէր մարդոց վարմունքին վերաբերմամբ՝ խուսափելով էական եւ ստիպողական հարցումէն – Ինչո՞ւ բարեւար պր. Ալեք Մանուկեան մահուան վճիռ արձակեց ընդդէմ Բարեգործականի, զոր այնքան կը սիրէր եւ սնուցած էր գոնէ 30 տարի:

Ահա՛ մեր յստակ պատասխանը – Պր. Մանուկեանի գերագոյն իղձն էր իր դուստրը՝ Լուիզ Սիմոնը կարգել Բարեգործականի նախագահ եւ անոր համար ապահովել հեզասահ նախագահութիւն մը յառաջիկայ տարիներուն քանզի տիկ. Լուիզ հանրութիւնը կը նկատէ փորձանք, Բարեգործականի անդամները՝ անարժէք միջակութիւններ եւ անդամակցութեան կողմէ ընտրեալ յանձնաժողովները՝ խափանարար անպետներ:

Ի՞նչպես Բարեգործականը Մեռաւ

Թէեւ փրոֆ. Բարսեղեան չի քննէր «ինչու»ն, բայց փորձած է պատասխանել առնչակից հարցումի մը – Ի՞նչպէս պր. Մանուկեան իշխանութիւն ձեռք բերաւ իբրեւ կազմակերպութիւն վերջ տալու Հ.Բ.Ը. Միութեան: Ըստ իրեն, 1950–ական եւ 1960–ական թուականներու բարգաւաճութեան շրջանին զարգացած «մեծատուններու ակումբ»ի մը տայնութիւն մը, ժողովրդականութենէ դէպի ազնուաշքութիւն կեցուածքի փոփոխութիւն մը մտաւ Բարեգործականի մէջ, տիրապետեց թէ՛ անդամակցութեան եւ թէ՛ ղեկավարութեան, ստեղծեց Յկեանս Նախագահ Ալեք Մանուկեանն ու ի վերջոյ արտադրեց Լուիզ Մանուկեան Սիմոնն ու իր մահացու փոփոխութիւնները: Ան կը թուի ըսել կ’ուզէ – Դո՛ւք Մանուկեան ուզեցիք, զինք ունեցաք շահաբաժինով: Հիմա ինչո՞ւ կը բողոքէք:

Պէտք է լուրջ ճիգ մը ընենք յարգանքով վարուելու փրոֆ. Բարսեղեանի հետ, որ Հ.Բ.Ը. Միութեան «ազնուաշքութեան» իր պնդումը կը հիմնադրէ երեք իրողութեամբ.–

1. Տարեկան անդամատուրքին բարձրացումը 10էն 50 տոլարի: Նոյնիսկ կը յիշէ «այն ժողովը, որուն մէջ Նախագահ պր. Ալեք Մանուկեանի ճնշումով անդամա–տուրքը 50 տոլարի բարձրացաւ»:

2. 1960–ական թուականներուն «անդամներուն թիւին արագ թափով անկումը» ի հետեւանք շահագրգռութեան պակասի:

3. Նախագահին Ակումբը:

Քիչ մը մօտէն քննենք այս ապացոյցը:

Անդամատուրքը 50 տոլարի բարձրացաւ 25 տարուան ընթացքին, ո՛չ թէ մէկ օրէն միւսը: Փրոֆ.ը չի կրնար ներկայ եղած ըլլալ իր «յիշած» ժողովին, որովհետեւ վերջին բարձրացումը 50 տոլարի կատարուեցաւ 1987–1988ին, մինչդեռ ինք դադրած էր Ամերիկայի Կեդր. Յանձնաժողովի անդամ ըլլալէ Յունիս 1978ին, եւ վերջին անգամ երբ ներ–

կայ գտնուած էր Կեդրոնական Վարչական Ժողովի նիստի մը, շատ հաւանաբար իբրեւ չհրաւիրուած հիւր, 1971ին էր:

Կը յուսանք, որ պիտի ներէ մեզի երբ յիշեցնենք նա-
եւ, թէ 1987ին ինք անդամատուրք վճարած էր 10 տոլար,
երբ սակը 35 տոլար էր, եւ ոչ ոք բացառած կամ արտաք-
սած էր զինք «մեծատուններու սկումբ»էն:

1960-1975 տարիներուն ամերիկահայութիւնը ապ-
րեցաւ սրսփացնող երեւոյթ մը, որմէ փրոֆ. Բարսեղեան եր-
ջանկօրէն անտեղեակ է - Բոլոր ոչ-կրօնական կազմակեր-
պութիւնները, առանց բացառութեան, արագ թափով անդամ
կորսնցուցին: 70-է աւելի հայրենակցական միութիւններ,
ոմանք շատ ուժեղ, անհետացան: Պատճառ՝ աշխատեալ
ուսած «հին» սերունդը, որ կը կազմէր ջախջախիչ մեծամաս-
նութիւնը, եթէ ոչ բացարձակ ամբողջութիւնը անդամակ-
ցական կազմակերպութեանց, մահացաւ ապշեցուցիչ արա-
գութեամբ: Անխուսափելիօրէն Բարեգործականի Միացեալ
Նահանգներու անդամակցութիւնն ու մասնաճիւղերը եւս
կրեցին ծանր կորուստ: Սակայն բարեբախտաբար եւ ի պատիւ
իրեն Բարեգործականը կրցաւ 70-ական թուականներուն
շրջել աշդ ընթացքը յաջողապէս պսակուած
անդամագրութեան արշաւներով եւ համայնքանպաստ նոր
յայտագիրներով:

Հապա Նախագահին Ակումբը, «մեծատուններու
սկումբ»ի մտայնութեան աշդ ծայրագոյն արտայայտու-
թիւնը, Բարեգործականի ազնուաշքութեան աշդ միջնա-
բե՛րդը: Պէտք է վստահեցնենք բոլորին, որ Ակումբը չի
գտնուիր Հարաւային Խաղաղականի մէջ եւ անդամները
գիշեր-ցերեկ մակոյկ չեն թիավարեր: 50-100 Բարեգոր-
ծականի անդամներ (աշդ օրերուն Ամերիկայի մէջ 7000
անդամներէն) կը կազմէին «Ակումբ»ը: Անոնցմէ իւրաքան-
չիւրը Միութեան կը նուիրէր տարին 1,000 տոլար: Անցեալին
երբեմն անոնք փոխարէն կը վայելէին «յատուկ» վերա-
բերում: Օրինակ՝ Նորին Վսեմ. դեսպան Սէթ Մոմճեան
զիրենք տարաւ Սպիտակ Տուն Նախագահ Գարթըրի օրով, եւ
1986ին Ակումբին անդամները անգիտակցաբար մաս

կազմեցին երկու շռայլահանդէսներու, մին Ուաշինկթըն, Տի.Սի.ի, միւրը Փարիզի մէջ, Ֆրանսա, երկուքն ալ արտադրութեամբ եւ բեմադրութեամբ տիկ. Լուիզ Սիմոնի՝ նշելու համար իշխանութեան իր բարձրացումը: Այսօր, որքան որ գիտենք, Ակումբին անդամներուն առջեւ կարմիր գորգ չի փռուիր, բայց իրենց նուիրատուութիւններով անոնք կը սատարեն Ամառնային Վարժողութեան Յայտագրին:

Փրոֆ. Բարսեղեանի այն տեսակէտը, թէ «մեծատուններու ակումբ»ի մտայնութիւնն է բուն պատճառը Հ.Բ.Ը. Միութեան անկումին սկսեալ 1960-ական թուա-կաններէն, հիմ չունի: Ան աւելի համոզիչ պիտի ըլլար եթէ Բարեգործականի անկումը կապէր Ադամի խնձոր ուտելուն: Անհաւատալի է, որ իր դիրքը ունեցող մէկը կրնար այսպիսի ժխտական զգացումներ կրել այսքան տարի մինչեւ իր 85 հասուն տարիքը ոչ միայն կազմակերպութեան մը դէմ, որուն կը յաւակնի ծառայած ըլլալ, բայց նաեւ երկու նախկին գործակիցներու դէմ - ողբ. Գրիգոր Կիրակոսեանի եւ պր. Ալեք Մանուկեանի:

Պէտք է արձանագրենք, որ Կիրակոսեան, հանրային նուիրեալ սպասաւոր մը, Հ.Բ.Ը. Միութեան Ընդհանուր Տնօրէնը եղած էր քառորդ դար մինչեւ իր հանգստեան կոչուիլը 1970ին: Օրէնքի, կարգի եւ աւանդութեան մարդ, ան կը յարգէր հեղինակութիւնը բոլոր յանձնաժողովներուն, բայց լայն համբերութիւն չունէր երջանիկ տգէտներու նկատմամբ:

Ինչ կը վերաբերի պր. Մանուկեանի, փրոֆ. Բարսեղեան կարելոր կը գտնէ մեզի յիշեցնելու, թէ 23 տարի առաջ ինք հակառակէր է անոր Յիւսէան Նախագահ դառնալուն եւ հիմա արդարացում կը զգայ անցնող եօթը տարիներու դէպքերով: Անոնք որ պր. Մանուկեանը Հ.Բ.Ը. Միութեան Յիւսէան Նախագահ ըրին բացարձակապէս ճիշդ գործ տեսան 1970-1971ին:

Ան արժանի էր այդ բացառիկ պատիւին, որ բեռնուած էր ծանր պատասխանատուութիւններով: Այդ պահուն ան արդէն աւելի քան 20 տարի անդամ եղած էր Կեդրոնական Վարչական Ժողովին եւ 17 տարուան Նախագահն

Էր Միութեան: Եղած էր Աւագ Սպարապետ Վարդանանց Ասպետներու Եղբայրակցութեան, յայտնի ճարտարարուեստական մըն էր, բարերար մը, հարազատ զաւակն էր հայ ժողովուրդին եւ Մայր Եկեղեցոյ: Եւ ան արդարացոց հանրութեան վստահութիւնը լրիւ եւ պատուով յաջորդող 10-15 տարիներուն, այսինքն մինչեւ Լուիզ Սիմոնի ելքը Նիւ Եորքի Հայոց Առաջնորդարանէն եւ «վերստին գալուստը» Հ.Բ.Ը. Միութեան 1982ին:

Լուիզ Սիմոն Պէտք Է Հեռանայ

Փրոֆ. Վազգէն Լ. Բարսեղեան կրնայ ունենալ իր տեսակետներն ու կարծիքը: Մենք միայն կրնանք յուսալ որ ան առարկայականօրէն կը վերաքննէ զանոնք ապացոյցին լոյսին ներքեւ: Իր յօդուածին ամենէն յուսախաբութիւն պատճառող մասը եզրափակիչ հատուածն է, որովհետեւ, թէեւ իր յանձնարարութիւնները ըստ երեւոյթին կատարելապէս ողջմիտ, սակայն ըստ էութեան թերի են:

Ան նախ կը խնդրէ Նախագահ Լուիզ Մանուկեան Սիմոնէն, որ ժողովի հրաւիրէ «հին եւ նոր անդամները, որպէսզի մշակեն մանրամասնութիւնները վերակազմակերպութեան մը՝ ի սէր իր հօր»: Անշուշտ ոչ ոք կը ստորագնահատէ օգուտը որեւէ ժողովի, որ պիտի մշակէր կամ քննէր Հ.Բ.Ը. Միութիւնը վերակազմակերպելու ձգտող ծրագիրներ: Այս յանձնարարութիւն-խնդրանքը, սակայն, այս հանգրուանին իրապաշտ չէ, որովհետեւ տիկին Լուիզ Սիմոն կատարելապէս երջանիկ է իր ստեղծած աղէտով եւ չ'ուզեր վերակազմակերպութեան որեւէ ծրագրի մասին խօսիլ: Բնա՛ւ:

Նոյնիսկ եթէ նման ժողով մը հրաւիրէ «ի սէր իր հօր», ատիկա պիտի ըլլայ սոսկ ժամանակի վատնում մը, որովհետեւ ոչ ոք կայ որ այդպիսի ծրագիր պիտի գործադրէր եթէ երբեք բարեբախտ դիպուածով մը այդ ծրագիրը պատրաստուէր: Տեսէք ի՛նչ պատահեցաւ Կեդրոնական Վարչական Ժողովին իսկ Վերակազմակերպութեան Յանձնա-

խումբին եւ անոր Քննական Թուղթին, զոր այդ Յանձնախումբը փութաջանութեամբ ներկայացուց Հոկտեմբեր, 1992ին: Այդ տեղեկագիրը դեռ չէ քննարկուած, գուցէ նաեւ չէ կարդացուած նոյնիսկ...

Փրոֆ. Բարսեղեանի յաջորդ դասախօսութիւնը Տնօրէն Ժողովի մը իրաւանց եւ պարտականութեանց մասին է: Անշո՛ւշտ Բարեգործականը պէտք է ունենայ «իսկական Տնօրէն Ժողով մը, որ պատրաստ ըլլայ Տնօրէն Ժողովէ մը սպասուած հակակշիռը բանեցնելու եւ պատասխանատուութիւնները ստանձնելու»: Այո՛, այո՛: Բայց արդեօք իրաւա՛մբ ան կը խորհի, թէ Բարեգործականի Կեդր. Վարչ. Ժողովի անդամները (տնօրէնները) աւանակ են: Եթէ այդպէս կը խորհի, կը սխալի:

Բոլորը փորձառու, շատեր արհեստավարժ եւ մեծ մասը բարձր զարգացումի տէր են: Ծիշդ հարցումը պէտք է ըլլայ – ինչո՞ւ այսպիսի որակաւոր տնօրէններէ բաղկացեալ Տնօրէն Ժողով մը կը յօժարի ընդունիլ **պայմանագրեալ ստրկութեան** վիճակ մը: Եւ ճիշդ պատասխանը հետեւեալն է – որովհետեւ 1986էն ի վեր անոնք միաձայնութեամբ որոշած են **կարկանդակը ուտել եւ ունենալ**^{*}: Ստուգիւ փրոֆ. Բարսեղեան ալ կը ջատագովէ ա՛յս քաղաքականութիւնը կամ առաջնորդող սկզբունքը: Ինչ որ Բարեգործականի տնօրէնները չէին գիտեր կամ չուզեցին գիտնալ եւ ինչ որ փրոֆ. Բարսեղեան չի գիտեր կամ չ'ուզեր գիտնալ այն է, թէ ո՛չ տիկին Սիմոն կարկանդակ է, ոչ ալ պր. Մանուկեան՝ ֆրանսական ծաղի խոհարար:

Յստակ պէտք է ըլլայ, որ այս կէտին մենք հարցականի տակ չենք դնել տիկ. Լուիզ Մանուկեան Սիմոնի անհատական յատկանիշները, ոչ ալ իր սէրը Հայաստանի նկատմամբ եւ զանազան նպատակներու իր ընծայած օժանդակութիւնը, ինչպէս որ չենք փափաքիր խօսիլ իր անհատական կեանքին կամ կենսաոճին մասին, որ կանոնաւոր հերթականութեամբ զինք կը տանի Գալիֆորնիա, Նեվադա,

^{*} Ամերիկեան ասացուածք մը, որ կը հաստատէ ազաւորութիւնը անհաշտելի շահերուն ետեւէն վազող մարդուն:

Հայաստան, Գերմանիա եւ այլուր: Թերեւս ոմանք զինք կը նկատեն գոհար մը, ուրիշներ՝ հրեշտակ մը եւ ընտրեալ քիշեր՝ պահապան սրբուհի մը: **Մեզի համար տիկին Սիմոն իրական պատճառն է Հ.Բ.Ը. Միութեան իբրեւ կազմակերպութիւն մահուան. ի՛նք ըլլալով Հ.Բ.Ը. Միութեան դժուարութիւնը, չի կրնար լուծումին մաս կազմել եւ հետեւաբար պէտք է հեռանայ:** Մեր ամենաջերմ ցանկութիւնն է, որ տիկին Սիմոն ամբողջական երջանկութիւն գտնէ այլ գործերու մէջ, զորս իրաւամբ կը սիրէ եւ որոնցմով շահագրգռուած է անկեղծօրէն:

Հրամայական Մը - Վերակենդանացնել Եւ Վերակառուցել ՀԲԸՄ-ը

Մենք կը հաւատանք, որ ՀԲԸՄ-ը պէտք է վերականգնի եւ վերակառուցուի, որովհետեւ ան ստեղծուած էր ըլլալու եւ յաւիտեան մնալու ժողովուրդի՛ն կազմակերպութիւնը. աճեցաւ, բարգաւաճեցաւ եւ Հայաստանի թէ՛ հայ ժողովուրդին ծառայեց 80 տարի հրաշալիօրէն իբրեւ ժողովուրդի՛ն կազմակերպութիւնը եւ ներկայիս թէ՛ ապագային ան կրնայ լաւագոյնս ծառայել միմիայն իբրեւ ժողովուրդի՛ն կազմակերպութիւնը եւ երբե՛ք տարբեր տարագով կամ կերպարանքով: Առանց իր անդամներուն, Բարեգործականը պիտի ըլլար սնամէջ խեցեպատեան մը - ինչպէս որ է հիմա - սահմանուած պատմութեան աղբամանին: Դրամատանց մէջ ոչ մէկ գումար Բարեգործականին կրնայ տալ այն պաշտպանութիւնն ու սնունդը, զորս կրնայ ընծայել սիրող, հոգածու եւ մասնակցող հանրութիւն մը:

Հ.Բ.Ը. Միութեան անդամներուն կը սպասէ շատ մեծ պատասխանատւութիւն մը - վերականգնել եւ վերակառուցել կազմակերպութիւն մը, որ հրճուանքն ու հպարտութիւնն էր ամբողջ հայութեան: Կրնա՛նք ատիկա գլուխ հանել, եւ այդ՝ թերեւս հիմա նո՛յնիսկ պր. Ալեք Մանուկեանի օգնութեամբ, որովհետեւ ի վերջոյ ան պէտք է անդադառնայ որ իր հրիտակը կրնայ ապրիլ միմիայն **ապրող**

Բարեգործականի մը մէջ:

Ի՞նչպէս սկսիլ: Կայ պարզ, տրամաբանական եւ ազնուական առաջին քայլ մը – տիկին Լուիզ Սիմոն պէտք է շնորհալիօրէն իր տեղը գիշի նոր Նախագահի մը, անձի մը, որ կը վայելէ վստահութիւնն ու սէրը Բարեգործականի աշխարհացրիւ անդամակցութեան եւ յարգանքը հայ ժողովուրդի բոլոր հատուածներուն: Նկատի առնելով գործին ահագնութիւնը, կ'սկնկալուի որ Բարեգործականի Կեդր. Վարչ. Ժողովի անդամներ աննշան նկատումներով չառաջնորդուին:

Միաժամանակ Կեդր. Վարչ. Ժողովը պէտք է (ա) վերահաստատէ վարչական մեքենականութիւնը, որ նախապայման է ժողովրդական Բարեգործական մը վերականգնելու. (բ) ձեռնարկէ վերաքննելու Կանոնագիրը նպատակ ունենալով մէկ կողմէ դարձեալ ներմուծելու Բարեգործականի փորձուած եւ յարգուած կանոնները եւ միւս կողմէ ջնջելու այն կանոնները, որոնք ՀԲԸՄ-ը վերածեցին տիկնիկային խաղի մը. (գ) վերակենդանացնէ Հ.Բ.Ը. Միութեան Ամերիկայի կազմակերպութիւնը նախքան 1986ի կառուցով:

Փրոֆ. Բարսեղեան արցունքի կաթիլ մը իսկ չունի Հ.Բ.Ը. Միութեան համար, բայց խիստ մտահոգ է որ չկորսնցնէ «Մանուկեանի ազդեցութիւնը»: Իրական կամ փոխաբերական իմաստով՝ ի՞նչ կ'արժէ որեւէ ազդեցութիւն որեւէ մեռած մարմնի վրայ: Ի հակադրութիւն փրոֆ. Բարսեղեանի, մենք կ'ուզենք որ պր. Մանուկեան օգնէ իր դստեր ընդփոյթ քաշուելու նախագահութենէն, քաջալերէ եւ օժանդակէ Կեդրոնական վարչական Ժողովին վերականգնելու ԱՄԷՆՈՒՆ ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆԸ եւ այդու վերստին ԾԱՀԻ իր արդար տեղը հայ ժողովուրդի սրտին, մտքին եւ պատմութեան մէջ:

**Հ.Բ.Ը. Միութեան
Պաշտպանութեան Յանձնախումբ**

Տի Արմինէն Ռիփորթըր Ինթ., Դեկտեմբեր 25, 1993, էջ 17

SAVE THE A.G.B.U.

NEW YORK

1994

A CANDID CONVERSATION WITH MEMBERS AND FRIENDS OF AGBU

This booklet is a manifestation of our unselfish love and care for the Armenian General Benevolent Union.

Since 1986 Mrs. Louise Manoogian Simone is the absolute owner and ruler of the organization. She did everything to destroy its spirit, to change its course, to take it away from you and the Armenian people through deceitful slogans and propositions, which were disseminated, regrettably, by persons reputed to be dedicated “leaders” .

Now concerned members have broken the seven-year silence and are revealing to the public the causes of the sad situation and the consequences of Mrs. Simone’s dictatorship. Their single and paramount purpose is **to save** the AGBU with the united efforts of its worldwide members and friends.

Probably echoes of general discontent and indignation against the present leadership have reached you. **The Armenian Reporter Int’l**, the most widely read English weekly of the Armenian-American community, during a one-year period from December 1992 through December 1993, has published on the AGBU many investigative reports, articles and letters to the editor of which the most important are collected in this booklet together with their Armenian translation.

From 1906 to 1986 for **80 years** the membership was considered the backbone of the AGBU: its members, organized chapters, districts and regions were viewed as its irreplaceable and greatest wealth. Now, and for the last seven years, a different psalm is being recited. We have documents at our disposal that testify to the appetite of vultures to limit AGBU’s qualified membership to the 21 “immortals” comprising the Board of Directors-self-elected, self serving, all-powerful, eternal, but always subservient to Mrs. Louise Simone or her heir at law. This monstrous plan **can be accomplished** through the **General Assembly** by way of an

“amendment” to the by-laws, in other words by **your** approval, by your **vote** of confidence in the “referendum” (to use a word totally distorted by Mrs. Simone’s obedient attorney), if you continue “to participate” in the General Assembly by sending in proxies on the basis of family ties and friendly relations.

The damage suffered by the Armenian people as a result of the destruction or even infirmity of AGBU’s membership is immeasurable. Beyond any doubt a vigorous and dedicated membership in a democratically-run AGBU would be able to better serve and help our destitute brethren and sisters in newly independent Armenia and heroic Karabagh.

In the past four years most of what the AGBU gave them had nothing to do with their overwhelming needs, and whatever it is giving today is only **one-tenth** of the assistance the AGBU would have been able to provide if Mrs. Simone’s worldview had not dried up AGBU’s bloodline with the Armenian people.

In the year 1994 when Armenia and Karabagh are in need of AGBU more than ever,

a. Its oldest, most faithful, most active, most sacrificing and organized region of the United States of America has less than 2000 members and 15 lethargic chapters. This is a heart-rending degree of misery when we know that in 1984 the AGBU in the United States had 7320 members in 55 active and energetic chapters under the Central Committee of America, their governing body, elected by the National Convention, which convened every year. In 1988 Mrs. Simone eliminated the National Convention and in 1989 the Central Committee.

Since 1908 it was AGBU’s American membership that has continuously and abundantly provided fellow Armenians all over the world with bread, milk water, money, shelter, medicine, clinic, books and schools. Today Mrs. Simone, candle in her hand, is looking for “volunteers” !

b. The AGBU is pitiful in Canada but especially Toronto. There the formerly terrific chapter is dissolved since 1987, while the Alex Manoogian Cultural Center in the suburb of Scarborough is being used most effectively by Indians and Pakistanis.

In 1984 the Toronto Chapter had 642 members .

c. The London Chapter is in disarray. A few months ago the Chapter Executive Committee resigned in protest against the Board of Directors. Today only 60 members are left in the chapter, which had 620 members in 1984.

Can you say that Mrs. Simone's methodical campaign to destroy the membership is not bearing fruits?

From North Hollywood, California, to Nicosia, Cyprus, and Paris, France, the damages AGBU has suffered as a result of moral decay are incalculable.

And what does the report card say on AGBU's finances? The Board of Directors has been forced to tap the reserves as well as the principals of funds, because the AGBU is running a yearly deficit of one to two million dollars for the last 4-5 years. The deficit has nothing to do with Armenia Aid, because funds raised following the earthquake have been used for that purpose.

In 1992 and 1993 interest rates in the United States fell sharply, but Armenian institutions were able to secure a return of at least 7-8% on their investments. According to well placed insiders, during the first semester of 1993 AGBU's portfolio of \$70.5 million had a total loss of \$141,000 (principal and income), while the organization needed \$3 million in income to meet its obligations for the same period!

The moral and financial situation is no longer worrisome. It is dangerous. Honest members of the Board of Directors, who know the reality, suffer, but remain silent for the love of !!! That "love" should not lead to the destruction of AGBU. And the longer Mrs. Louise Manoogian Simone stays President, the closer will AGBU come to its end.

To Sum up:

A. In order to serve the people in Armenia, Karabagh and Diaspora more and better, the AGBU should again become the organization of the people, a model of democratic structure, and not be the monopoly of one person.

B. You should demand and compel that the General Assembly convene every year, that Board members be elected every year, as was the case until 1986. Thank God we are not in the midst of a World War. The

more frequently the Board of Directors faces you, the MEMBERSHIP, in lawful and official meetings (NOT the chairmen some of whom are appointed and others represent chapters that do not exist) and submit complete, accurate and up-to-date reports, the better it is for AGBU.

C. Any amount of money, large or small, that is being given to your chapter or district as an allocation for school, clinic or cultural activities, is your right, protected by law, and not a favor from this or that person. Don't feel obligated to anyone. Consequently, know the import and value of your powers of attorney; use them for the purpose of resurrecting the AGBU by appointing as your proxies truly trusted and able persons who are willing and capable of rebuilding the AGBU.

D. Mrs. Louise Manoogian Simone should go. If she doesn't on her own free will, you should make her go. Only by removing her from her office will you be able to save the AGBU.

P.

January 1994

ON THE OCCASION OF AN UNDUE MOVE

For years, the AGBU has operated out of its own headquarters in Saddle Brook New Jersey and, for a certain period, that Center was a focal point in the cultural and social life of the Armenian community of metropolitan New York-New Jersey. Indeed, with its halls, offices, stage and other facilities, it had become the desired gathering place for Armenians of all ages and interests, as well as AGBU members themselves.

Of course, this is not the place to go into details but suffice it to say that, ever since she assumed the presidency more than five years ago, Mrs. Louise Simone has deliberately exerted all manner of effort to dissolve, one by one, the twenty-odd executive committees and sub-committees operating out of this Center. Her aim has been to render the AGBU into an institution whose members wouldn't have very much to say or be able to hold its Central Board and its president responsible.

During these uncertain times in our nation's course, when we should be putting all our resources at the disposal of our fledgling Republic of Armenia and war-weary people of Karabagh, the leadership of the AGBU, headed by its president Mrs. Louise Simone, is making an undue move in transferring the organization's headquarters to Manhattan, thereby imposing a heavy financial burden of more than \$360,000 annually on the organization. What is the need to put this organization under such a financial obligation these days?

Even if Mrs. Louise Simone wishes to pay the annual rent of the new offices, it would have been good of her, prior to taking this initiative, to stop and think for a moment about the condition of the Armenians in Karabagh and our freedom fighters on those sacred territories, who are defending Mardagerd, Shoushi, Lachin and Mardouni at the precious cost of their very lives.

Mrs. Simone's father, Mr. Alex Manoogian, kept a very watchful eye over the organization's treasury for years. With utmost frugality and by his own example, he wished to demonstrate to the membership the wisdom

of being continent in spending so as not to squander the donations and bequests made with faith and sacrifice by selfless members and benefactors who believed in the organization's mission.

Thus, today we don't have the right to squander half million dollars by becoming a tenant on one of Manhattan's fashionable thoroughfares. I'm saying half a million because, besides the rent, the other expenses involved in such operation will bring the total up to that amount.

The time has come for the leadership of the AGBU to listen to the members from time to time.

Kearny, New Jersey

Hagop Vartivarian

The Armenian Reporter Int'l, December 12, 1992, p.5

AGBU IN NEED OF OPERATION PERMANENT RESCUE

Dear Editor:

Your recent investigative reporting, thoughtful articles and commentaries on the Armenian General Benevolent Union (AGBU) were a real eye-opener, to say the least, to many.

I have been taught by my parents that the AGBU is an Armenian national treasure and should not be likened to any run-of-the-mill Armenian or non-Armenian charity. This kind of esteem necessarily imposes on the leadership of the organization a very high duty of care in everything they individually or collectively do or refrain from doing. It naturally follows that the court of public opinion (forgetting for a moment legal concerns) will be harsh even at the appearance of the slightest deviation or wrongdoing.

Disturbed by what I have been reading in your paper, and with a strong desire to disprove your allegations, I contacted a few friends who, up until recently, had personified the AGBU. What I heard made me sick. It appears that **The Armenian Reporter Int'l** thus far has touched only the tip of the iceberg.

This 87-year-old venerable institution has changed hands and course some 6-7 years ago as a result of Mr. Alex Manoogian's obsession to see his daughter Louise Simone succeed him as President of AGBU.

The road to Mr. Manoogian's paramount goal has been paved by unbelievable victims: Personal friends and longtime associates of his; solemn promises to individuals and the public that have been broken; AGBU by-laws and tradition, which have been violated violently; the membership, which has been decimated and robbed of its meaningful rights through deceit; the entire AGBU organization in the United States, which has been uprooted; the AGBU coffers, which are in the hole for millions of dollars every year; an Armenian political party; Armenian education and

culture. I don't have difficulty in concluding that the real and biggest victim of one man's obsession is the Armenian people.

L'affaire AGBU may seem incomprehensible: Mr. Alex Manoogian, the greatest benefactor of all, the President under whom the AGBU forged its Golden Age, putting the AGBU on the road to disaster! May be psychologists and sociologists can explain this phenomenon in the context of Armenian parenthood.

From what I understand, there is plenty of blame to be shared by almost all within and without the AGBU for allowing one man's obsession to supersede decency, history and public policy. This deplorable situation, however, is not hopeless. My contacts were unanimous in pointing out that the Armenian General Benevolent Union is in dire need of an Operation Permanent Rescue. The sooner the better.

Paramus, NJ

Lucy Garibian

The Armenian Reporter Int'l, August 21, 1993, p.3

DISMAYED OVER STATE OF AFFAIRS OF AGBU-AMERICA

Dear Editor:

I would like to commend the Board of Directors of the Armenian General Benevolent Union for the wonderful work they are doing to help Armenia. At the same time, however, I would like to state my chagrin over the state of affairs of the AGBU in America.

In the last few years, our membership has declined, the number of our chapters has similarly declined. Chapters in cities where we have held conventions in the past have disappeared. Our activities are also declining and no vigorous efforts are being made to enroll new members. I imagine also that the average age of our membership is rising steadily. Until the last several years, the Central Committee of America held an Annual Convention which was run by a different chapter each year. This convention afforded an opportunity for delegates from all over the country to come together to talk over their problems, activities, important issues, hold elections and also to get to know one another and discuss issues of mutual interest. This most important event no longer exists, virtually eliminating the opportunity for all the chapters throughout the United States to interact at one time.

Since the merger of the Central Board and the Central Committee,* the Central Committee of America has become non existent. When the merger took place, we were all assured that it was intended as technical adjustment that would create a more reasonable order in the structure of the organization, and that there would be no substantive change in the operation of the Central Committee. That promise was not kept. Instead, the Central Committee has been virtually emasculated. In view of their great service to both the AGBU and the Armenian community in the past, this was a great loss. We need to have greater community activities, membership drives and the kind of work and programs that can make the

AGBU a vital part of our community.

The Central Committee published **Hoosharar**, its house organ, almost from the beginning of its existence in this country. A monthly publication in both Armenian and English, it communicated news of AGBU activities to its membership and the public at large. The Armenian edition continues; however, the English edition no longer exists. The last issue of the current AGBU magazine** devoted only two pages to activities in the USA. The issue was almost exclusively devoted to Armenia.***

We no longer have the money to run our AGBU schools, our camp may be in jeopardy, but we do have money to have two AGBU centers in the New York Metropolitan area.****

I have heard ominous opinions from our friends and fellow members, that our AGBU is becoming an organization run by a few, rather than run by the will of the membership. Unless this is corrected, our organization will not be an active force in our community and will be a disappointment to those of us in the United States who worked so hard to establish the AGBU in this country.

All of those AGBU members who feel the same as I do should write to the Armenian publications and to the AGBU to voice their concerns. Perhaps if there is enough of an outcry, the leadership of the AGBU will reconsider its priorities.

Haworth, NJ

Edward Y. Mavian
Former President
Central Committee of America and
AGBU Honorary Member

The Armenian Reporter Int'l, August 21, 1993, p.3

**1. The merged entities were not the Board of Directors and the Central Committee of America, but AGBU's two corporations - the Armenian General Benevolent Union of America, Inc., which was the legal*

entity of AGBU's American region, and the Armenian General Benevolent Union, the main one, which comprised ALL the members in every part of the world, including those in the United States. Both had been incorporated in the State of Delaware. The declared purpose of the merger was to end an unnecessary legal duality. The merger transaction was completed on October 24, 1981.

*It should be remembered that the Central Committee of America, the governing body of AGBU of America, Inc., and its members were strongly opposed to the dissolution of said corporation, and they acquiesced to merge after lengthy negotiations **only on condition that following the merger the American region with its organizational structure, that is National Convention, Central Committee of America, District Committees and Chapter Executive Committees would continue to remain and operate as before.***

This was the resolution of the Board of Directors. Life President Mr. Alex Manoogian personally and on behalf of the Board gave solemn assurances to that effect to the Central Committee of America and its then President and Benefactor Member Edward Mardigian as well as to the American membership at the 67th National Convention (i.e. Annual Meeting) of AGBU of America, Inc., held on June 25-27, 1981 in Miami Beach, Florida.

This condition and promise are mentioned in the Agreement of Merger and recorded in various minutes and Annual Reports. Very regrettably, like many others, they too were breached and reneged in 1987 with the knowledge, approval and encouragement of Mr. Alex Manoogian.

**** AGBU NEWS.**

***** Transcaucasia or former Soviet republics.**

******** *In 1986 Mrs. Louise Manoogian Simone turned the once shining and bustling community center in Saddle Brook, NJ, into a graveyard, because, in her words, "the center activities did not have the quality of Broadway shows!" Finally, in November 1992, she moved the office and the staff to a rented space in Manhattan.*

Ed.

IN TRUE DEFENSE OF AGBU

In its July 31, 1993 issue (page 16), **The Armenian Reporter Int'l** had published a letter by Dr. Pergrouhi Svajian, a noted educator with an impressive record of service to the AGBU and the Armenian community at large, chiding the editor for his “slanted” and “misguided” editorial stance. Dr. Svajian’s rebuke is out of order and her characterization merely reflects her well-known but misguided respect for a particular individual.

Mrs. Marie Manoogian’s unfortunate demise may not have been the proper occasion for demonstrating the extent of corruption of the Armenian press, but that is a collateral matter which should not be permitted to distract the public’s attention from the sad fact: Today **The Armenian Reporter Int'l** is actually defending the interests of the AGBU by exposing nepotism, mismanagement, wrongdoings, misrepresentations, waste and secret deals that have pervaded this once pristine organization from top to bottom.

Dr. Svajian proclaims authoritatively: “The AGBU and the Manoogian family are not vulnerable...” We have some difficulty in understanding the meaning and purpose of this statement. In the context of her letter, she probably means to say that the AGBU and the Manoogian family cannot be criticized or attacked or be threatened by criticism or attack because, in her own words: “Innumerable are the institutions, organizations and individuals (many unnamed) that are sustained by the material and moral spiritual nourishment of the AGBU and, for the last forty years, by the Manoogian family in a most substantial way .”

We will reluctantly deny Dr. Svajian a heartfelt “Amen” not only because good deeds are never a license for bad deeds, but because her statements are misleading and tend to confuse the issues in the public’s mind. Dr. Svajian should be the person to teach us all that a criticism, whether valid or invalid, addressed to the leadership of any institution should not be deemed an attack on that institution.

CRITICISM ISN'T ATTACKING

In our case, criticizing or attacking the leadership of the AGBU does not mean attacking the AGBU. On the contrary, it is for the sole purpose of protecting the AGBU against the miserable failures of its present leadership and insatiable appetites of a few vultures who are tearing apart the organization right before the eyes of Dr. Svajian and her colleagues on the Central Board of Directors (herein “AGBU Board” or “AGBU Board of Directors”).

Almost five years have passed since earthquake devastated Armenia. During the past five years we have heard a sweet music on three variations: (a) The AGBU **will** build or establish a cold food storage, a plastic surgery center, and a graduate school of business; (b) The AGBU **is** building or establishing a cold storage, a plastic surgery center, and a graduate school of business; (c) The AGBU **has** built or established a cold storage, plastic surgery center, and a graduate school of business. Each year we have seen pages and pages of proforma “Thank you”s to the donors and “volunteers,” but somehow we have yet to know:

1. The total amount contributed to the AGBU here and overseas to assist earthquake-stricken Armenia; and

2. The cost of each of the aforementioned projects.

The AGBU leaders could at least emulate the Diocese of the Armenian Church. Speaking of these three projects, we have read many self-laudatory and self-serving statements by their initiators but nothing, absolutely nothing from anyone else, when so many journalists, intellectuals, and clergymen are visiting Armenia on a regular basis. Don’t these people have eyes and ears? Or are they preoccupied with the present and future health of their pocketbooks?

The food cold storage has its own saga. In the beginning AGBU insiders estimated the cost at one million dollars. Thereafter “thanks” to the expertise of a certain J.K., now deceased, whom his friend, an AGBU officer, had the “wisdom” to consult, the AGBU “saved” one million dollars. When the storage was completed two years ago, it was rumored that it cost seven million dollars. Now Dr. Svajian assures us in her letter that the storage “cost under five million.”

We don’t believe that a person of Dr. Svajian’s intelligence and

integrity can be really proud of this type of public accountability, which can aptly be characterized as the Nasreddin Hodja method. May be she will one day tell us the mysterious figure “under five million” and why the storage since its completion two years ago has never operated and may never operate.

THE ARMENIA PROJECTS

But how did AGBU land on this notorious project in the first place at a time, when hundreds of thousands of people were homeless and freezing in the winter (and still are)? Dr. Svajian has an interesting testimony on the genesis: “I was on the scene as a Board member when the discussion with the Armenian government was being carried out.” Let us try to draw some reasonable inferences from this statement:

(a) Because Dr. Svajian was “on the scene,” the project was legitimate; (b) Because Dr. Svajian “was on the scene,” therefore the necessity of the project was unquestionable; (c) Because Dr. Svajian was “on the scene as a Board member,” the project was the collective idea of the Board; (d) Because Dr. Svajian was “on the scene as a Board member,” the decision to build the storage was not made by a single person, contrary to the general perception, but by the AGBU Board; and (e) Because the discussions were held with the “Armenian government,” the project was dictated, recommended or at least suggested by the government, and therefore the AGBU should not be blamed for the catastrophe.

What should we deplore most—the official silence on the part of the AGBU or the intentional imprecision of one of the most revered and trustworthy members of the community? Since Dr. Svajian assures us of her participation in the decision-making process involving at least the food cold storage, we wonder if she was also privy in the secret deal between her colleague, Mr. B.S., and J.K., the refrigeration consultant, who reportedly received \$100,000 for his “volunteer” services. There is a good reason why the public sees a red herring whenever the present leaders of AGBU speak of “volunteers.”

Regardless who says what, the Board of Directors of the Armenian General Benevolent Union is alone responsible for the choice, planning and

execution of the AGBU's three projects in Armenia. And while it was within the said Board's power to make these choices, it would be very interesting to find out the reasons that motivated the Board in each case. The public has the right to know.

Clearly, each of these projects taken by itself is important. But when one third of the country is in ruins, at least half a million people are homeless, health care is almost nonexistent, tens of thousand State University students go to bed hungry, and thousands of academicians, State University professors and basic research scientists are literally paralyzed, the AGBU Board must have had exotic reasons to justify the funneling of millions of dollars, collected in the name of the poor, the homeless and the hungry, into a plastic surgery center that benefits a select few and a business school that trains some 200 graduate students as future administrators of future businesses in Armenia.

We know President Der Bedrossian and His Holiness Vazken I were "elated" at seeing the future executives and administrators of Armenia. And in order not to be accused of belittling a "monumental" achievement, we are willing to go even beyond the line of AGBU News and proclaim the business school as the Harvard and the surgery center as the Mayo Clinic of Transcaucasia. But, ladies and gentlemen, who is taking care of the homeless, the poor and the most helpless of Armenia NOW?

THE MANOOGIAN ERA

"The AGBU and the Manoogian family are not vulnerable....," declares Dr. Svajian. The AGBU's vulnerability at the hands of its leaders does not need further elaboration at this time. Now let us turn to the "Manoogian family." As far as we know, no one has ever referred to the "Manoogian family." We don't think anybody is interested in the Manoogian family. But we, the public, are very much interested in Mr. Manoogian and his daughter Mrs. Louise Manoogian Simone only as their actions relate to the AGBU, the Church, Armenia or any Armenian community.

The idea that wealth and charitable giving somehow cleanse one's sins belongs to the Middle Ages and is absolutely repulsive to our notions

of liberty and justice. Of course Mr. Alex Manoogian is one of a kind; he has been a blessing to the Armenian people. But that's only half of the story. The other half is that for 50 years he has attempted to control Armenian public institutions from Detroit to Jerusalem, from New York to Antelias and Etchmiadzine. Two of these institutions - the Armenian Apostolic Society, which is the owner of the St. John's Church complex in Detroit, and the AGBU - were within his reach, and he grabbed them.

Mr. Manoogian had no right to use the scheme of a holding company in order to actually control church-owned property, he being the majority shareholder. If he is so concerned with the "safety" of the real estate, he can easily assign his shares to the Diocese of the Armenian Church of America. Similarly, Mr. Manoogian was not wise, was not free, and had no right to give the AGBU "away" to his daughter by exploiting the huge respect his associates on the Board of Directors had for him.

Focusing specifically on the AGBU, it is obvious to many that Mr. Manoogian's actions transcended the narrow confines of nepotism. They were an onslaught on the sanctity of the AGBU. He bought whoever he could buy, and massacred whoever he perceived as an impediment. And finally, as well-informed sources know too well, in order to leave daughter Louise with a "manageable" AGBU, he cunningly planned the neutralization of the membership, and the dilution of the members' rights and privileges through a series of shameful "amendments" to the by-laws.

It shouldn't be surprising that Mrs. Louise Manoogian Simone as President of AGBU does not enjoy the respect and trust of the overwhelming majority of the worldwide membership, because her presidency lacks legitimacy. Her massive and extremely costly public relations efforts for which she deserves an A+ are incapable of changing the sad reality: she was imposed on the AGBU and the AGBU is in a mess because of her.

Many are those who have served with Mrs. Simone on the AGBU Central Committee of America (may it rest in peace), the Diocesan Fund Raising Committee, the Diocesan Council, and since 1982 the AGBU Central Board, and who readily point out that she is not an organization person, that she refuses to work through structures (any structure), that she has contemptuous disregard for tradition and the masses, and that she

masterfully develops working relationships with minions for the sole purpose of undermining an established order, any established order for that matter.

These persons, who are known and trusted members of the Armenian-American community, have great respect for Dr. Svajian, but unlike Dr. Svajian they have not forgotten Mrs. Simone's unforgivable crusades first against the great leadership of Mr. Edward Mardigian, then president of the Central Committee of America, when she was serving on that Committee (1973-75), and subsequently against the then primate Archbishop Torkom Manoogian, during her tenure on the Diocesan Council of the Armenian Church (1978-83) and thereafter.

Mrs. Louise Manoogian Simone is in control of the AGBU, the oldest, largest, richest and most trustworthy Pan-Armenian non profit membership organization, actually since 1986. Highlights of her administration:

1. The electoral process has been eliminated. The last National Convention in the United States was held in San Francisco in 1987.

Reason: "The members be damned. Only 'good people' (i.e., lackeys) are needed.

2. Members are no longer billed for their dues.

Reason: The less dues-paying members, the better for the oligarchy.

3. Since 1986 the AGBU does not have an Executive Director.

Reason: "Who needs a middleman."

4. A head hunter is now searching for an Executive Director.

Salary: \$100,000 plus benefits. There are no candidates.

Reason: The word is out. No one in his right mind can work in the present setup, which is actually a trap.

5. Board members are not **fully** informed; often they are not informed at all.

Reason: "They don't deserve, because they are not doing anything, and they don't care anyway."

6. **Housharar**, the English house organ for 50 years, has been replaced by the colorful **AGBU News** which costs 6-7 times as much as the

former, but from which the AGBU has been exiled.

Reason: To provide a controlled forum for Mrs. Louise Simone's and daughter Ms. Chris Simone's debut in publishing and journalism.

7. The secondary sections of two AGBU-owned-and operated schools as well as an elementary school have been shut down. Many more are on the hit list.

Reason: "To save money."

8. The community and cultural center in Saddle Brook, NJ, which used to house the offices and catered all the needs of the AGBU with almost ZERO operating cost, is all but shut. Instead, Mrs. Simone has leased posh offices in the heart of Manhattan costing \$500,000 per year.

Reason: "Prestige" and convenience for Mrs. Simone and her daughter Ms. Chris.

9. Four relatives of Nazar Nazarian, who is the longtime Vice President-Treasurer of the AGBU Board and renowned benefactor, are benefiting from the AGBU. Two are on the payroll: Ms. A.A., in New York, Scholarship Program; Mr. D.Z., in Washington, DC, Information Service. The other two are associated with establishments which have been chosen to provide services to the AGBU for handsome fees: Mr. B.S. in New York has monopoly of AGBU's legal business; Mr. V.B. in New York has semi monopoly of AGBU's portfolio management.

Reason: "To keep 'Naz' happy."

10. Mrs.. Louise Manoogian Simone gives the AGBU millions of dollars.

Reason: The AGBU is merely a conduit for her personal projects in Armenia and elsewhere. She is taking full advantage of the 100% tax-exempt status of the AGBU while maintaining discretionary control over the disbursement of the "donated" funds.

The public is simply flabbergasted at the acquiescence of the members of the AGBU Board, including Dr. Svajian's, in the usurpation of power, abuses, mismanagement and waste that have plagued the organization the last seven years.

All 21 Board members are fully aware of the disastrous state in which the AGBU is found today, even if 19 out of the 21 may not know exactly what the other two, namely the President and Secretary, are doing

or **undoing**. In October 1992, a Committee appointed by the Board and made up entirely of Board members, presented to the Board a paper analyzing the needs and shortcomings of the organization. The conclusion characterizes the current situation accurately: “The AGBU is universally lacking vision, focus, goals and a guiding philosophy for the current world.” **Discussion Draft**, page 3.

The AGBU HAD clear vision, focus, goals and a guiding philosophy for all times. Always. What happened and how did it happen? In early 1985, instructed by Mr. Alex Manoogian, Mrs. Louise Manoogian Simone and Mr. B.S., a Manoogian trumpet, championed the “important” cause of “defining” the goals, procedures and philosophy of AGBU “in order to reorganize and revitalize the AGBU in America.” Within one year Armenia and Armenians all over the world were presented with the all encompassing, supreme definition: Louise Manoogian Simone.

Wealth will always have a mysterious appeal to certain segments of Armenian society. However, decent people ought to be able to make the crucial distinction: Wealth accompanied by selfless giving creates wonders and should command wholesome respect. But when wealth is used to satisfy the holder’s uncontrollable urges to control, dominate and overpower, then such “charity” and such “benefactor” must be rejected outright as dangerous, dehumanizing, destructive and un-Armenian.

What happened to the AGBU should not be repeated anywhere else. In seven years Mrs. Simone managed to strangle the spiritual vitality of Boghos Nubar Pasha’s creation, to squeeze the brotherhood out of the gospel of brotherhood, and to take the people out of the people’s AGBU.

Let there be no mistake: None of AGBU’s illustrious presidents—Boghos Nubar Pasha, Calouste Gulbenkian, Zareh Nubar Bey, Dr. Boghos Kololian, Arshag Karagheusian—had any inclination to control and dominate. Even Mr. A. Manoogian had seen fit to suppress his disposition for a long time. The AGBU has been a citadel of altruism and a lighthouse of unadulterated giving; that’s why the giants of Armenian philanthropy, such as Garabed and Krikor Melkonian, Raphael Margossian, Sarkis Hovagimian, Miss Leila Karagheusian, Khatchik Tertzakian, Missak Kouyoumdjian, Hagop Topalian, Arshag Kirazian, Suren Fesjian, Edward Mardigian, Arshag Dikranian, Kirk Kerkorian and Sarkis Demirjian, have

given to the AGBU or through the AGBU freely, lovingly, joyfully, and most of all without pointing a menacing ugly forefinger! It is time to end the present aberration, to recapture the AGBU, and redress the wrongs.

It is time to save the AGBU, literally, to reignite the flame of its spirit, and to restore its dignity and credibility.

Committee for the Defense of AGBU

The Armenian Reporter Int'l, September 11, 1993, page 15

TO TELL THE TRUTH (PROPRIETY AND THE AGBU)

Reader Hagop Kouyoumdjian of Holmdel, NJ, had it all wrong (**TAR Int'l**, Oct. 23, 1993, p. 3).^{*} No statement or comment was uncalled for in the article titled “In True Defense of AGBU” (**TAR Int'l**, Sept. 11, 1993). Propriety in public affairs and the public’s awareness of what are essentially public matters is our only concern.

“In True Defense of AGBU” treated the issues and persons with fairness to the extent that professionals, a deceased person, and others not essential to the purpose of the article were identified by their initials. We did not intend, nor do we intend, to sully the reputation or memory of anyone.

We firmly believe that no charity, more so an Armenian charity such as the AGBU, should engage in secret deals with anyone, for any reason, and under any circumstances. We know of several secret deals carried out by certain members of the AGBU Board of Directors in the name and on behalf of AGBU. One of these deals was, unfortunately, with the late J.K. in connection with the building of the now infamous food cold storage in Leninakan, Armenia.

We have no reason to believe that Mr. Hagop Kouyoumdjian, who represents himself as a friend of J.K., was a party to the deal, and therefore he can’t possibly contribute to the erudition of the public on the matter. His very kind public offer to be “character witness” for a deceased friend is touching but meaningless.

The only other person that can provide details of the deal is Mr. Berge Setrakian, who was referred to as Mr. B.S. in the article “In True Defense of AGBU”. At the time of said deal Mr. Setrakian was the Secretary and is now Secretary and Vice President of the Board of Directors of the AGBU. He was and still is the only and generously paid attorney for the AGBU.

Assuming Mr. Setrakian would be willing to clarify the public

opinion on the secret AGBU-J.K. deal involving the food cold storage, we would like to ask him four specific questions: (1) Was there any formal consulting agreement with J.K.? (2) Have you ever represented him? (3) Was there any link between your past representation as his personal attorney and the \$100,000 you paid him from the AGBU Treasury? (4) How, when and where was J.K. paid?

One can see that the issue is not so much J.K. He could have been any Boghos, Margos, or Guiragos. Here we have the Board of Directors of the AGBU routinely engaged, through its officers, in highly questionable practices, to say the least. The secret deal with J.K. is just one example. Operating in the dark, imposing gag orders against employees under dehumanizing threats, evading true public accounting and avoiding the press merely serve to reinforce the public's suspicions.

We hope Mr. Berge Setrakian will not miss this opportunity to come forward and tell the truth, the whole truth.

We regret any inconvenience the disclosure of his full name may have caused. The disclosure was necessitated by the context of this article.

Committee for the Defense of AGBU

The Armenian Reporter Int'l . November 13, 1993, p. 3

**According to Mr. Kouyoumdjian, the late J.K. was a respected air conditioning engineer, who was hired by the AGBU as a consultant during the construction of the food cold storage in Leninakan, and had not begun his services on a volunteer basis only to be paid later on. Mr. Kouyoumdjian thought that the remarks of the Committee for the Defense of AGBU regarding J.K. were untrue and cruel, and offered to testify on his character, integrity, and professional expertise.*

Ed.

NEEDED: INTEGRITY

We read with much interest Prof. Vazken Lawrence Parsegian's article "Decline of the AGBU? Looking Back on the Changes" (**TAR Int'l.**, November 13, 1993, p.2). Although we disagree with his reasoning and find him soft-pedaling, we thank him for taking the time and participating in a public debate involving the most important Armenian organization in the world. His memory lapses, personal biases and inconsistent argumentation indicate that even a nuclear scientist, a distinguished chair Rensselaer Professor, is only human.

Prof. Parsegian, now 85, whose life is an Armenian-American success story, unfortunately not known by very many Armenians, was for some two decades a member of the now-defunct Central Committee of America of the AGBU up until June 1978. Since then he has been a mere observer of the events in the AGBU from his far-away longtime residence in Troy, NY. Not surprisingly, however, he has a solid grasp of the sad situation which he has accurately depicted in a straightforward statement. "**Indeed,**" says he, "**the changes** (those introduced by Louise Simone, CDA) **probably do warrant a judgment describing 'the life and death of the AGBU as an organization of the people.'**"

THE DEATH OF AGBU: WHY?

It is precisely the death of the AGBU as an organization of the Armenian people and **the terrible prospect of its death as an organization for the Armenian people** that we cannot reconcile with. It is precisely the imperative of resurrecting and rebuilding the AGBU by the people and for the people that prompted us to sound a clarion call in these pages. ("In True Defense of AGBU", **TAR Int'l.**, September 11, 1993, p. 15).

No matter how painful and shocking, we had made our conclusion

quite dear, and restate it now: The plan to terminate the AGBU as an organization was conceived and carried in the early and mid 1980's by none other than Mr. Alex Manoogian, when he was the beloved President for Life of the AGBU. Under the pen of Prof. Parsegian, this fact has been metamorphosed into an accusation of "gross and dictatorial mismanagement to a degree" that he considers "to be offensive and undeserved."

Simply put, we have not and would not have accused Mr. Manoogian of any mismanagement - either negligent, gross, or slight - because it is untrue. It is not surprising, therefore, that Prof. Parsegian's Jungian "analysis" of the behavior of the rich and powerful premised on his erroneous contention avoids the relevant and pressing question: Why did philanthropist Mr. Alex Manoogian render a death sentence against the AGBU, which he had loved so much and nurtured for at least 30 years?

Our answer is unequivocal— His paramount desire to install daughter Louise Simone as President of AGBU and to ensure for her a smooth presidency for years to come since she considers the public a nuisance, AGBU members worthless mediocrities, and committees elected by the membership obstructionist deadbeats.

THE DEATH OF AGBU: HOW?

Although Prof. Parsegian does not examine the "why," he attempts to answer a related question: How did Mr. Manoogian acquire the power to terminate the AGBU as an organization? According to his account, the development of "country club" mentality, a change of attitude from populism to elitism dating back to the prosperous 1950s and 1960s, took over the membership and leadership of the AGBU, created Life President Alex Manoogian and eventually produced Louise Manoogian Simone and her fatal changes. He seems to be saying: You wanted Manoogian, you got him along with dividend. What are you complaining for?

We must make a serious effort to treat Prof. Parsegian with due respect. He supports his claim of AGBU's "elitism" by three facts:

1. The increase of the annual membership dues from \$10 to \$50. He even remembers "the meeting, presided over by President Alex

Manoogian, which had pushed through an increase to fifty dollars a year.”

2. “The tide of the falling membership” in the 60’s due to lack of interest.

3. The President’s Club.

Let’s examine this evidence a little closely.

The dues were increased to \$50 over a period of 25 years! He could not possibly have been present at the meeting he “remembers,” because the last increase to \$50 was passed in 1987-1988, whereas his membership on the Central Committee of America had ended in June 1978, and the last time he attended a Board of Directors meeting, in all likelihood as an uninvited guest, was in 1971.

He will forgive us, we hope, for also reminding him that in 1987 he paid \$10 as his dues for that year, when the rate was \$35, and no one excluded or expelled him from the “country club.”

During the years 1960-1975 the Armenian-American community experienced a bone-chilling phenomenon of which Prof. Parsegian is blissfully unaware: every single lay organization, without exception, recorded rapid declines in the number of its members. Over 70 compatriotic unions, some of which very powerful, disappeared. Reason: The so-called old generation, which made up the overwhelming majority, if not exclusive totality, of membership organizations, passed away at an astonishingly fast rate. Inevitably, the membership and chapters network of the AGBU in the United States suffered heavy losses. However, fortunately and to its credit, the AGBU in the 70’s was able to reverse the trend through successful periodic membership drives and community oriented new programs.

And how about the President’s Club, that ultimate manifestation of “country club” mentality, that bastion of AGBU’s elitism! We should reassure everybody that the club is not located in the South Pacific and its members do not row dinghies day and night. Some 50 to 100 AGBU members (out of 7000 in the U.S. in those days) constituted “the club,” each contributing \$1000 a year to the AGBU. In years past sometimes they in return received “special” treatment. For instance, His Excellency Ambassador Set Momjian took them to the Carter White House, and in 1986 Club members unwittingly took part in two extravaganzas, one in Washington, D.C., the other in Paris, France, both produced and directed

by Mrs. Louise Simone marking her own ascent to power. Today, as far as we know, no red carpet is rolled out for them but their contributions support AGBU's Summer Internship Program.

Prof. Parsegian's theory of "country club" mentality as the root cause of AGBU's decline beginning in the 1960's has no basis in fact. He would have been more convincing had he traced the AGBU's fall to the day Adam ate the apple. It is unbelievable that a man of his stature could carry all these negative feelings all these years to his ripe age of 85 not only against an organization, which he claims to have served, but against two former associates: the late Krikor Guiragossian and Mr. Alex Manoogian.

We should state for the record that Guiragossian, a dedicated public servant, was AGBU's General Director for a quarter of a century until his retirement in 1970. A man for law, order, and tradition, he respected the authority of all committees, but had little patience for blissful ignorants.

As to Mr. Manoogian, Prof. Parsegian finds it important to remind us that 23 years ago he had been opposed to his becoming President for Life of the AGBU, and feels vindicated now by the events of the last 7 years. Those who proposed and those who voted to make Mr. Manoogian Life President did absolutely the right thing in 1970-1971. He amply deserved that unique honor, which was laden with heavy obligations. At the time, he already had been a member of the Board of Directors for over 20 years and the President for 17 years; he was a past Grand Commander of the Knights of Vartan, a distinguished industrialist, a benefactor, a true son of the Armenian people and the Mother Church. And he justified the public trust in him fully and honorably in the following 10-15 years, that is until the exodus of Louise Simone from the Diocese of the Armenian Church and her "second coming" to the AGBU in 1982.

LOUISE SIMONE MUST GO

Prof. Vazken L. Parsegian is entitled to his views and opinions. We can only hope he would objectively review them in light of the evidence. The most disappointing aspect of his article is the concluding segment, because, though on their face and by their terms his

recommendations make perfect sense, they are inherently flawed.

He first asks President Louise Manoogian Simone to call a meeting “of old and new members...to develop the details for...a reorganization...for the sake of her father.” Of course no one underestimates the usefulness of any meeting that would develop or consider plans for the reorganization of the AGBU. This recommendation/request, however, is unrealistic at this stage, because Mrs. Louise Simone is perfectly happy with the disaster she has created and does not want to discuss any reorganization plan. Period.

Even if she calls such a meeting “for the sake of her father,” it would amount to a sheer waste of time, because there would be no one to implement any plan in the lucky event a plan is drawn up. Look what happened to the Board of Directors’ own Reorganization Committee and the Discussion Draft it promptly submitted in October 1992. It has yet to be discussed or may be even read!

Prof. Parsegian’s next lecture covers the rights and obligations of a Board of Directors. Indeed the AGBU must have “a real Board of Directors, which is prepared to exercise control (and) responsibilities that Boards are expected to provide.” Yes, yes. But does he really think that the AGBU directors are dummies? If he does, he is wrong.

They are all experienced, many professional and most of them highly educated. The real question must be: Why would a Board of Directors made up of such qualified directors be willing to accept **indentured servitude**? And the real answer is: Because since Anno Domini 1986 they have unanimously decided **to have the cake and eat it too**. This is exactly the policy or guiding principle that Prof. Parsegian is advocating. What the AGBU directors didn’t know, or did not want to know, and what Prof. Parsegian does not know, or does not want to know, is that neither is Mrs. Simone cake nor is Mr. Manoogian French pastry chef.

It should be clear that at this point we do not question the personal attributes of Mrs. Louise Manoogian Simone, nor her love for Armenia and assistance to various causes, as we do not wish to discuss her private life or lifestyle, which takes her, at regular intervals, to California, Nevada, Armenia, Germany, and elsewhere. She could be a jewel to some, an angel

to others, and a patron saint to a select few. God bless them all. **For us, Mrs. Simone is the actual cause of AGBU's death as an organization of the people; she is AGBU's problem; she can't be part of the solution, and therefore she must go.** It is our fervent desire that she find total happiness in other endeavors that she truly loves and is interested in genuinely.

AN IMPERATIVE: RESURRECTING AND REBUILDING AGBU

We believe that the AGBU should be resurrected and rebuilt, because it was created to be and to remain forever an organization of the people; it grew, prospered, and served Armenia and Armenians most remarkably for 80 years as such, and it can best serve now and in the future only as such and in no other shape or form. Without its members, the AGBU would be an empty shell— as it now is— destined to the dustbin of history. No amount of money in the banks would give the AGBU the protection and sustenance that a loving, caring and participating general public can provide.

AGBU members have a tremendous task ahead of them— that of resurrecting and rebuilding an organization, which used to be the joy and pride of Armenians all over the world. We can do it, and, yes, now maybe even with the help of Mr. Alex Manoogian, because he should realize after all that his legacy can only live in a **living** AGBU.

How to proceed? There is a simple, logical and noble first step: Mrs. Louise Simone must graciously give way to a new President, a person who enjoys the trust and love of AGBU's worldwide membership and the respect of all segments of the Armenian people. In view of the enormity of the task, it is expected that the directors would choose not to be distracted by insignificant considerations.

Simultaneously, the Board of Directors should (a) reestablish an administrative mechanism that is a prerequisite for the rebuilding of a popular AGBU; (b) undertake to review the by-laws with the purpose of reintroducing on one hand AGBU's time-tested and honored rules, and on the other repealing those that turned the AGBU into a puppet show; and (c)

revive AGBU's American organization with its pre-1986 structure.

Prof. Parsegian does not have a tear- drop for AGBU, but is most anxious not to lose "the Manoogian influence." Whether he is talking plainly or figuratively, what good is any influence on **any** dead body? In contrast, we want Mr. Manoogian to help his daughter step down promptly, to encourage and assist the Board of Directors in resurrecting **Everybody's AGBU**, and thereby **regain** his rightful place in the hearts and minds, as well as history, of the Armenian people.

Committee for the Defense of AGBU

The Armenian Reporter Int'l, December 25, 1993, p. 17

✱ Այս գրքոյկը փափաքողներուն կը տրուի ԱՆՎԺԱՐ:

Եթէ ուզէք ապսպրել, հաճեցէք ղրկել 7.00 Ամերիկեան տոլար ծրարումի եւ առաքման համար:

✱ This booklet is distributed without charge.

Should you wish to order, please send US \$7.00 for shipping and handling.

Permission to reproduce the selections is gratefully acknowledged from

The Armenian Reporter International, Inc.
P.O. Box 600
Fresh Meadows, N.Y. 11365